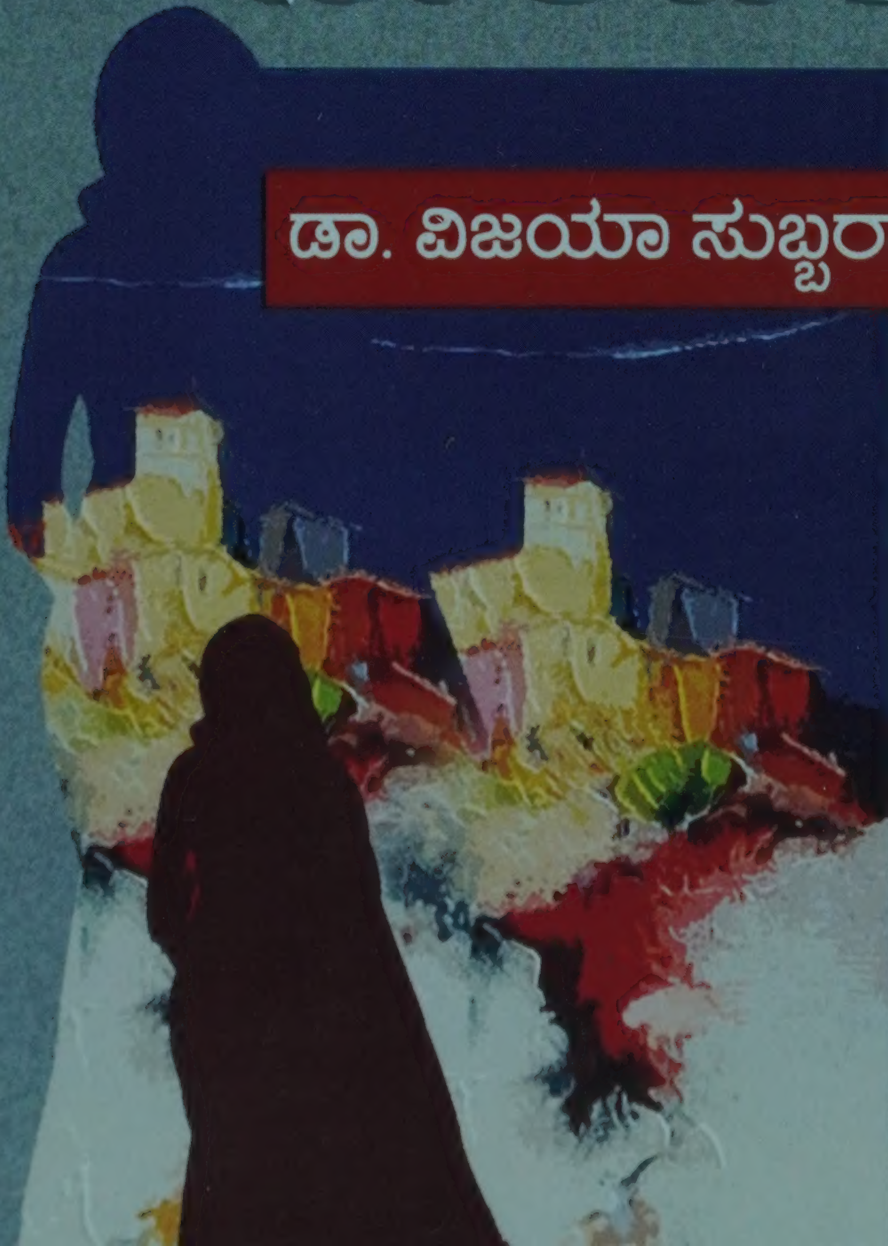

ನಗರವಧು ಸಾಲವತಿ

ಡಾ. ವಿಜಯಾ ಸುಬ್ಬರಾಜ್

ನಗರವಧು ಸಾಲವತಿ

ನಗರವಧು ಸಾಲವತಿ

ಡಾ. ವಿಜಯಾ ಸುಬ್ಬರಾಜ್

ನಾಗಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ
ನಾಗಮಂಗಲ

NAGARAVADHU SAALAVATHI - Drama

Written by
Dr. Vijaya Subbaraj
No. 51, Hamsi, Ist 'A' Cross
35th Main
Banagiri nagara
Banashankari 3rd Stage
Bangalore - 560 085
Mobile : 99869 28876

Published by
NAGASHREE PRAKASHANA
Mulakatte Road
T. B. Extention
Nagamangala Taluk
Mandya District

First Edition : 2016
Price : Rs. 70/-
Pages : iv + x + 78 = 92
Paper Used : 80 GSM Maplitho
Book Size : 1/8th Demmy

Printed by
Shakthi Printers & Publishers
Bengaluru- 560 058

ನನ್ನ ನುಡಿ

ನಾಟಕ ನನ್ನ ಎಳೆತನದಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಹುಚ್ಚು. 20ರ ದಶಕದಲ್ಲೇ ಗುಬ್ಬಿ ಕಂಪನಿಗೆ ಬಾಲ ಕಲಾವಿದನಾಗಿ ಸೇರಿದ ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ದಿ. ಸಿ. ಟಿ. ಶೇಷಾಚಲಂ ಅವರನ್ನು ಕುತೂಹಲದ ಮತ್ತು ಅಚ್ಚರಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತ ಬಂದವಳು. ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಅವರಂತೆಯೇ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಅಭಿನಯಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಹಬಾಸ್‌ಗಿರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಕನಸು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವಳು. ತಂದೆ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಸಿನಿಮಾ ನಾಟಕ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನನಗೆ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಬರಲು ಮುಕ್ತವಾದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಕಂಠಶ್ರೀ ಹೊಂದಿದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನೂ, ರಂಗಗೀತೆಗಳನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕೆನಿಸಿ, ನಾವು ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯನ್ನೆ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸೀರೆಗಳನ್ನೇ ಪರದೆಗಳಾಗಿಸಿ, ಪೌಡರಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನೇ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬೇಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾಗೆ ಬಂಗಾರದ ಪುಡಿಯನ್ನು ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಥಳ ಥಳ

ಹೊಳೆಯುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು. ನನಗೆ ಉರು ಹಚ್ಚಿಸಿದ್ದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಗೆಳೆಯ ಗೆಳತಿಯರಿಗೆ ಕಲಿಸಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಚಟ ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹ, ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಶಾಲಾ, ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ತಂಡಗಳಿಗೆ, ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. 70ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವೆಂಬಂತೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯ ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿಯ ದೈತ್ಯಪ್ರತಿಭೆಯ ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರು, ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಸಿ. ಅವರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ, ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್, ಶ್ರೀರಂಗರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸುವ ಅವಕಾಶ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿನ ನನ್ನ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆ ಮೂಡಿತು.

ಕಾವ್ಯ, ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ ನನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾಟಕಗಳ ರಚನೆಯೂ ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಹವ್ಯಾಸವಾದರೂ, ನಾಟಕಗಳನ್ನು, ನಾಟಕ ರೂಪಾಂತರ, ಭಾಷಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆನಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವಕಾಶದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನನಗೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಹನುಮಾಕ್ಷಿ ಗೋಗಿ ಅವರು ನನ್ನ ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯು ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದಿದೆ.

ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಲೇಖಕಿಯರಿಂದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸಂಪನ್ನವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಅತಿವಿರಳ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು.

ಈಗ 'ನಗರವಧು ಸಾಲವತಿ' ಹಿಂದಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಾನ್ ಲೇಖಕರಾದ ಜಯಶಂಕರ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಅವರ ಸಣ್ಣ ಕತೆ 'ಸಾಲವತಿ'ಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬರೆದುದಾಗಿದೆ. ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಮಹಿಳಾವರ್ಷ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಜಾವಾಣಿಗಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆ, ಅದಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು, ಜೊತೆಗೆ ಆ ಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಸಮಕಾಲೀನ

ಅಂಶಗಳು ಇದನ್ನು ನಾಟಕರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ನನಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದವು. 'ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವ್ಯಾಪಾರಿ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ಮಾರಾಟವಾಗುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಮನಗಾಣದೆ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಔದ್ಯಮಿಕ ಜಗತ್ತು ಎಸೆಯುವ ವರ್ಣತಂತುಗಳ ಆಕರ್ಷಕ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುವ ದುರಂತ ಇಂದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದೆಯೂ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಲವತಿಯ ಜೀವಂತ ಸಂಗತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ವಸಂತ ಪರ್ವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಡೆದು ಸೌಂದರ್ಯ ರಾಣಿಯೆಂದು ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ ಹೆಣ್ಣು 'ಕಾಮನ ಪೂಜೆ' ಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾಗುವ ಮತ್ತು ಕ್ರಮೇಣ ಅವಳಿಗೆ ಮುಕ್ತತೆಯನ್ನು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಲೇ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ದೂಡುವ ದುರಂತವನ್ನೂ, ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯನ್ನೂ, ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ದುರುದ್ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮುಗ್ಧ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ವೇಶ್ಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ನರಳುವುದನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ದರ್ಶಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳೂ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿವೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಆತ್ಮಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸರಕಾಗುವುದು ಇಲ್ಲವೇ ಹರಜಾಗುವುದು ಸ್ತ್ರೀ ಸಮುದಾಯದ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರ ದುರಂತವೆನಿಸುವುದು. ಸ್ತ್ರೀ ಪರ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅನುಭವವೇ! ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವಳು ಸಾಲವತಿ. ಮುಂದೆ ಆಕೆ ರಾಜರ ಸಾಮಂತರ ಸೂಳೆಯಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ನರಕಯಾತನೆಯ ಮೂಲಕ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಎಂತಹ ಅನಿಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡುತ್ತದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ವಾನುಭವದ ಮೂಲಕ ಅರಿತು, ಅಂತಹ ಅನಿಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ತನ್ನಿಂದಲೇ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಾಹಸಗಾಥೆಯೇ ಈ ನಾಟಕದ ವಸ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ನಾಟಕ ನನ್ನ ಇಂಗಿತಗಳನ್ನು, ನನ್ನ ಆಶಯಗಳನ್ನು, ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಓದುಗರ ನೋಡುಗರ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಭರವಸೆ ನನಗಿದೆ.

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಕೊರತೆ, ಲೇಖಕರ ಬಗ್ಗೆ ತಳೆಯುವ ತಿರಸ್ಕಾರ ಧೋರಣೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೂ ಹೃದಯವಂತಿಕೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಓದಿ, ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವ ನಾಡಿನ ಹೆಸರಾಂತ ಪ್ರಕಾಶಕರಾದ ನಾಗಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನದವರು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿರುವುದು ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂತೋಷ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

– ಡಾ. ವಿಜಯಾ ಸುಬ್ಬರಾಜ್

ಪಾತ್ರವರ್ಗ

ಸಾಲವತಿ	:	ವೈಶಾಲಿಯ ವೀರ ವನಿತೆ (ಧವಳಯಶರ ಮಗಳು)
ಪ್ರಭುಗಳು	:	ವೈಶಾಲಿ ಗಣರಾಜ್ಯದ ರಾಜರು
ಅಭಯ ಕುಮಾರ	:	ವೈಶಾಲಿಯ ಉಪರಾಜ
ಮಣಿಧರ	:	ವೈಶಾಲಿಯ ಸೇನಾಪತಿ
ಕುಲಪುತ್ರರು	:	ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಗೆಳೆಯರು (4 ಮಂದಿ)
ನೀಲಾ	:	ಸಾಲವತಿಯ ದಾಸಿ

ಅಂಕ – 1

ದೃಶ್ಯ – 1

[ವೈಶಾಲಿಯ ಬೀದಿ. ಜನರು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಹರ್ಷ, ಉಲ್ಲಾಸಗಳು ತುಂಬಿವೆ. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಸಂಗೀತ ಕುಣಿತಗಳ ಸದ್ದು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ರಂಗದ ಬಲಬದಿಯಿಂದ ನಟಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾಳೆ.]

ನಟಿ : (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಪ್ರಿಯಾ! ಪ್ರಿಯಾ! ಎಲ್ಲಿರುವೆ? (ಎಂದು ಸುತ್ತಲೂ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸುತ್ತಾಳೆ.) ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನೋ ಏನೋ? ವಸಂತ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಇವನು ಮಾತ್ರ ಕೈಗೇ ಸಿಕ್ಕದೇ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೋ!! (ಬೇಸರಿಸುವಳು)

ಸೂತ್ರಧಾರ : (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಪ್ರಿಯೆ.... ಓ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮೆ ಯಾಕಿಷ್ಟು ಕೋಪ? ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ನೀನು ಬಂದಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ನಾನೂ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬಂದೆ.

ನಟಿ : (ಹುಸಿ ಮುನಿದು) ಸಾಕು ಮಾಡು ಈ ನಾಟಕ ನನಗೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಆಟಗಳು ತಿಳಿದಿವೆ... ಸದ್ಯ ಬಂದೆಯಲ್ಲ! ಅಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ನಮಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದಾರೆ, ಅವರನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕಾಯಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಸೂತ್ರಧಾರ : ನಾನು ಕಾಯಿಸಬೇಕೆಂದೆನೇ? ನೀನು ಹೇಳಿದ ನಾಟಕ ಗೀಟಕ ಅಂತ ಎಲ್ಲ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಟಿ : (ಕುತೂಹಲದಿಂದ) ಅಂದರೆ? ನಿನ್ನ ಅರ್ಥ?

ಸೂತ್ರಧಾರ : ನಾವು ರಾಜಾತಿಥಿಗಳಿಗೆ ನಾಟಕ ಒಂದನ್ನು ಆಡಿ ತೋರಿಸ ಬೇಕಂತೆ. ಏಕೆಂದು ಬಹುಶಃ ನಿನಗೂ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ವಸಂತಹಬ್ಬ ವೈಶಾಲಿ ನಗರದ ವಿಶೇಷ. ಎಲ್ಲ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವು ದಕ್ಕಿಂತ ತೀರಾ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಅತಿಥಿಗಳು, ಅಭ್ಯಾಗತರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಗೌರವಾರ್ಥ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಉಪರಾಜರಾದ ಅಭಯಕುಮಾರರ ಆದೇಶ. ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸುದ್ದಿ ಗೊತ್ತೇನು?

ನಟಿ : (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಸುದ್ಧಿ? ಏನದು ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಿಯೆ?

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಈ ಸಲದ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮಗಧದ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿಶೇಷ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ನಟಿ : ಏನು....? ಏನೆಂದೆ? ಮಗಧದಿಂದಲೇ? ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗಧ ಮತ್ತು ವೈಶಾಲಿಗಳ ಸಂಬಂಧ?

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಪ್ರಿಯೆ, ಈ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ನಂಬುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಅವರು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸ. ಇಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ರಾಜಕೀಯವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವೋ, ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷವೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಆಳದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಾರ್ಥ, ದ್ವೇಷ, ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು.

ನಟಿ : ಪ್ರಿಯೆ, ಈ ಸಂತೋಷದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಭಾರವಾಗುವಂತಹ ವಿಷಯಗಳೇಕೆ? ಬೇಗ ನಡಿ. ನಮ್ಮಿಂದ ಗೆಳೆಯರ ಉತ್ಸಾಹ ಕುಸಿಯುವುದು ಬೇಡ; ತಡವಾಗುವುದೂ ಬೇಡ.

ಸೂತ್ರಧಾರ : (ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ) ಅಪ್ಪಣೆ ದೇವಿ! ತಮ್ಮ ಆದೇಶದಂತೆ ನಡೆಯಲು ಈ ದಾಸ ಸದಾ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೂವಿನ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು

ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಗ ನಡೆ. ಸಜ್ಜುಗೊಂಡು ವಸಂತಾಗಮನವನ್ನು ಆಚರಿಸೋಣ. ನಾಳೆ ನಡೆಯಲಿರುವ ಕಾಮದೇವನ ಪೂಜೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಶೃಂಗಾರವನದಲ್ಲಿ ಭರದಿಂದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. (ಹೋಗುವರು)

(ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ತರುಣ ತರುಣಿಯರು ಹೂವು ಎಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.)

(ತರುಣ ತರುಣಿಯರು ಹಾಡುತ್ತ ನರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ.)

ಮಧುಮಾಸ ಮಧುಸೂಸಿ ಬಂದಿಹುದು
ಮನಕೆಂತೋ ಮುದ ಮೋದ ತಂದಿಹುದು
ಗಿಡ ಗಿಡ ಮರ ಮರ ಮೈ ತುಂಬ
ಪುಲಕವೆ ಹೂವಾಗರಳಿವೆ ನೋಡಾ।
ಭೂ ಬಾನಿನ ಎದೆ ಸೊಗವೇ ಸುರಿದಿದೆ
ನಾಕದ ನಗುವೇ ನಮ್ಮೊಳಗಿಳಿದಿದೆ॥

ಕರೆದಿದೆ ಕೋಗಿಲೆ ಬಾಬಾ ಇನಿಯ
ಮೂಕ ಭಾವಕೆ ನೀಡುತ ದನಿಯ
ಕೋಗಿಲೆಯಿಂಚರ ವಿರಹದ ಕಾವ್ಯ
ಕಲಕಿದೆ ಮನವಾಗುತಲದು ಶ್ರಾವ್ಯ॥

ಬೆಂದೆದೆಗಳಿಗೆ ಚಂದನ ತನ್ನಿರಿ
ಉರಿವ ಉಸಿರಿಗೆ ತಂಪನು ತುಂಬಿರಿ
ಬೀಸುವ ತಂಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯಾನುತ
ಒಲವಿನ ಗೀತೆಗಳೆನಿತೋ ಹಾಡುತ
ಬನ್ನಿ ಗೆಳೆಯರೆ ಕೂಡಿ ನಲಿಯುವಾ
ನಲಿ ನಲಿಯುತಲಾ ಕಾಮನ ಕರೆಯುವ॥

ಸೂತ್ರಧಾರ-ನಟ : (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಓಹೋ ! ಸಾಕು ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಈ ಗಾಯನ, ನರ್ತನ, ಗೆಳೆಯರೇ ಎಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ? ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾರಾಜರ ರಂಗಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಬಾರಿಯ ವಸಂತ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳೂ ಇವೆಯಂತೆ!!

ಒಬ್ಬ ತರುಣ : ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿದ್ದರೆ ನಮಗೇನಂತೆ? ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಲ್ಲಿ? ಅರಮನೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಾವು ವಿನೋದಿಸಲು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಮೋದಿಸಲು, ವಿನೋದಿಸಲು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ಹಿರಿಯ. ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾರೂ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾರರು. ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾ ಶೃಂಗಾರ ವಿಲಾಸಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಮನ್ಮಥ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿದೆ.

ಸೂತ್ರಧಾರ : ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಸರಿ ತಮ್ಮಯ್ಯ. ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿರ್ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇರು ಅಂತ ನಿನಗೆ ಯಾರೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಲದ ವಸಂತ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮಗಧದಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳೊಬ್ಬರು ಆಹ್ವಾನಿತ ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವೈಶಾಲಿಯ ವಸಂತಹಬ್ಬ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ದ್ದಲ್ಲವೇ? ತಾವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಟ್ಟವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದು ಗಣತಂತ್ರದ ಪ್ರಜೆಗಳಾದ ನಮ್ಮ ಸಜ್ಜನಿಕೆ ಯಲ್ಲವೇ? ಉಪರಾಜರಾದ ಅಭಯಕುಮಾರರೇ ವಸಂತಹಬ್ಬದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ವಸಂತಹಬ್ಬ ಎಲ್ಲ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರ ಕುತೂಹಲದ ನಿರೀಕ್ಷೆ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ತರುಣ : ಹಾಗೋ....! ಮಗಧದ ಜೊತೆ ವೈಶಾಲಿಯ ಹಗೆತನ ಹಾಗಾದರೆ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು.

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಸಣ್ಣವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳೇಕೆ? ಉಪರಾಜರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ॥

ಒಬ್ಬ ತರುಣಿ : ಗೆಳಯರೇ ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುವು ದೇಕೆ? ಇದರಿಂದ ಬರುವ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ ಏನು? ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಅವಮಾನವಾಗದಂತೆ ವೈಶಾಲಿಯ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು, ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿದೆ, ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡತನ, ಬನ್ನಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅರಮನೆಯ ರಂಗಮಂದಿರದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.

ಎಲ್ಲರೂ : ಹೌದೌದು. ಕೂಡಲೇ ಹೊರಡೋಣ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸೋಣ.

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಗೆಳೆಯರೇ! ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

(ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಡುವರು.)

* * *

ದೃಶ್ಯ – 2

(ವಸಂತಾಗಮನದ ಸಂಭ್ರಮದ ಪರಿಸರ. ಮಂದಗಾಳಿಯ ಸದ್ದು. ಸಾಲವನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸದಾನೀರ ನದಿಯ ಜುಳುಜುಳು ನಾದ. ಮಧ್ಯೆ ಕೋಗಿಲೆಯ ಇಂಚರ, ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕಲರವ, ಪ್ರಶಾಂತ ಪರಿಸರ, ಸಾಲವೃಕ್ಷಗಳ ನೆರಳಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರ ವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಆಸನಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳು, ನೀರಿನ ಹೂಜಿಗಳಿವೆ. 4 ಮಂದಿ ಶ್ರೀಮಂತ, ವರಿಷ್ಠಕುಲದ ಯುವಕರು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.)

ನಟಿ : (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ)

ಒಬ್ಬ ಯುವಕ : (ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ) ಸೋದರರೇ ಎಲ್ಲ ಸಜ್ಜಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಸೇವಕನೊಬ್ಬ : ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ ದಣಿಗಳೇ.

ಒಬ್ಬ ಯುವಕ : ದಣಿ, ಒಡೆಯ ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಡ ಸೋದರ, ಗಣತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಜಾತಿ, ಕುಲ, ವರ್ಗಗಳ ತಾರತಮ್ಯ ಬೇಡ....

ಸೇವಕ : ಹಾಗೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ಒಡೆಯ? ನಿಮಗೂ ನಮಗೂ ಎಲ್ಲಿಂದೆಲ್ಲಿಗೆ? (ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಲೇ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ.)

ಮತ್ತೊಬ್ಬ : ಸಂಕೋಚ ಬೇಡ ತಮ್ಮ. ನಾವೆಲ್ಲ ವಜ್ಜಿಗಳು. ಉದಾತ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತನಲ್ಲ ದಿರುವುದಕ್ಕೆ ನೀನಲ್ಲ ಕಾರಣ. ನಿನಗೆ ದೊರೆಯದೆ ಇರುವ ಅವಕಾಶಗಳೇ

ಕಾರಣ. ಹಣ, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗಳು ಭಾವನೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಾರದು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಲಿಕ, ಸೇವಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಎತ್ತಬೇಡ ತಿಳಿಯಿತೆ? ನೀನೂ ಬಯಸುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೇ ಕುಳಿತು ಹಬ್ಬದ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದು.

ಸೇವಕ : ಇಲ್ಲ ಅಣ್ಣಂದಿರೆ. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರು ನನಗಾಗಿ ಮಧು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿರಬಹುದು. ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಮೊದಲನೆಯವ : ಆಯಿತು ಹೋಗಿ ಬಾ. ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಶುಭಾಶಯಗಳು.

(ಸೇವಕ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಯುವಕರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿದ್ದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸವಿಸವಿದು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ಅಭಿನಂದನೆಂಬವನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.)

ಒಬ್ಬ ಯುವಕ : ಅಭಿನಂದ ಗೆಳೆಯ. ಎಂತಹ ಸುಂದರ ವಾತಾವರಣ? ಸಾಲವೃಕ್ಷಗಳ ತಣ್ಣನೆಯ ನೆರಳು. ಮೇಲೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹರಡಿರುವ ನೀಲಿಯ ಪರದೆ. ಉನ್ಮತ್ತತೆಗೆ ತೂರುತ್ತ ಬೀಸಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಗಂಧ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಮಂದ ಮಾರುತ. ಕೇಳಿಯೂ ಕೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಸದಾನೀರಾದ ಮಂಜುಳರವ! ಅಬ್ಬ! ಈ ವಸಂತದ ಮೋಡಿಯೇ ಮೋಡಿ!!

ಅಭಿನಂದ : ಹೌದು ಗೆಳೆಯ. ಸದ್ದು ಗದ್ದಲದ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ್ತವಾಗಿ ಕುಣಿದು ನಲಿಯುವುದರಲ್ಲಿನ ಸುಖ ಒಂದು ತೆರನಾದರೆ, ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಜನಜಂಗುಳಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗಡಚಿಕ್ಕುವ ಹರ್ಷೋಲ್ಲಾಸದ ಉದ್ಗಾರಗಳ ನಡುವಿನಿಂದ ಹೀಗೆ ದೂರ ಉಳಿದು ನಿಸರ್ಗದೊಳಗಿನ ಅಶ್ರುತ ನಾದಮಾಧುರ್ಯದ ಸವಿಗನಸುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವ ಪಾರವಶ್ಯರಾಗುವುದೇ ಮತ್ತೊಂದು ತೆರ.

ಆನಂದ : ಅಭಿನಂದ, ನಿನ್ನ ವೀಣೆ ಕೇಳಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದವು. ಈಗ ಈ ಸಮಯ ಬಹಳ ಹಿತವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಿನ್ನ ವೀಣೆಯ ಮಧುರ ಝುಂಕಾರ ಕೇಳವ ಸುಯೋಗ ನಮ್ಮದಾಗಲಿ, ನಿನಗೆ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ತ್ವರೆಮಾಡು ಗೆಳೆಯ. ನಾದ ಸುಧೆಯ ಸವಿಯುಣ್ಣಲು ನಾವು ಕಾತರರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಅಭಿನಂದ : ಗೆಳೆಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹ ಪ್ರೀತಿಗಳ ಸವಿಯುಣ್ಣುತ್ತಿರುವ ನಮಗೆ ಇಂತಹ ಸಣ್ಣ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ದುಷ್ಟತನವಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಗೆಳೆತನದ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಆದೇಶಿಸಿ.

ಮಣಿಕಂಠ : ಗೆಳೆಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹ ಪ್ರೀತಿಗಳ ಸವಿಯುಣ್ಣುತ್ತಿರುವ ನಮಗೆ ಇಂತಹ ಸಣ್ಣ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ದುಷ್ಟತನವಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಗೆಳೆತನದ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಆದೇಶಿಸಿ.

ಮಣಿಕಂಠ : ಗೆಳೆಯ ಆನಂದ, ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಆಲಿಸು. ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೊರಲ ಸುಸ್ವರ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ.

(ಎಂದು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಆಲಿಸುತ್ತಾರೆ.)

('ಹಾಡು, ಹಾಡು ಕೋಗಿಲೆ' ಎಂಬ ಹಾಡೊಂದು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೇ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೋವಿದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಹಾಡು ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಡು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಖ ಮಾಡಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ.)

ಮಣಿಕಂಠ : ಅಬ್ಬ! ಎಷ್ಟೊಂದು ನೋವಿದೆ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ! ಯಾರ ಹೆಣ್ಣೋ ಏನೋ! ಆಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಎಂಥಾದ್ದೋ? ಪಾಪ!

ಆನಂದ : ವೈಶಾಲಿಗೆ ವೈಶಾಲಿಯೇ ಸಂಭ್ರಮೋತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಈ ಬಡಪಾಯಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಏನೋ! ಕರೆದು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನಾವು ಸಹಾಯ ಮಾಲೇಬೇಕು.

ಮಣಿಕಂಠ : ನಾನೆ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಭಿನಂದ : ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಹಾಗೇ ಕಳಿಸಿಬಿಡಬೇಡ. ಆಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸು.

(ಮಣಿಕಂಠ ಎದ್ದು ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನು ಹೋದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ.... ಕೆಲಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಮ್ಲಾನವದನಳಾಗಿ ಸಂಕೋಚದಿಂದಲೇ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಣಿಕಂಠನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ)

ಅಭಿನಂದ : ಬಾ ತಂಗಿ ಬಾ! ನಿನಗೆ ಸಂಕೋಚ ಬೇಡ. ನಮ್ಮೊಡನೆ ಈ ಆಸನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

ಸಾಲವತಿ : ಅಣ್ಣಂದಿರೇ ನಿಮ್ಮ ಈ ಸ್ನೇಹ, ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ನಾನು ಯಾರೆಂದು ಬಹುಶಃ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಾರದು. ಆದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ನೀವು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಕುಲಪುತ್ರರು ವಜ್ಜಿ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು.

ಆನಂದ : ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ತಂಗಿ, ನಿನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪರಿಚಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಬಹಳ ಕಾತುರರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿದೆವು. ನಿನ್ನ ಹಾಡು ಹೊಮ್ಮಿಸಿದ ನೋವು ನಮ್ಮೆದೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿತು. ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸ ಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ದಯವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಈ ಸಾಹಸವನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಡ ತಂಗಿ.

ಸಾಲವತಿ : ಅಣ್ಣಂದಿರೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಾನು ಏಕಾಕಿ, ಅನಾಥೆ, ನನ್ನವರು ಎಂದುಕೊಳ್ಳಲು ನನ್ನ ತಂದೆಯೊಬ್ಬರ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ದುರಾದೃಷ್ಟ! ಇದ್ದ ತಂದೆಯೂ ಹೋದವರುಷ ತೀರಿ ಕೊಂಡರು. ನಾನೂ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಜ್ಜಿ ಕುಲದವಳೇ! ನನ್ನ ತಂದೆಯೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕುಲಪುತ್ರರು, ಸ್ವರ್ಣವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದ ನನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದಾಗಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಬಾಳಿದೆವು. ಆದರೆ ಈಗ.....ಈಗ ನಾನು ಒಂಟಿ.... ಏಕಾಕಿ. ಬಾಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಸರೆಯಿಲ್ಲ; ಆಸೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವೇ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ!

ಆನಂದ : ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೋ ತಂಗಿ. ಕಾಲ ಹೀಗೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನಗಳು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತವೆ.

ಸಾಲವತಿ : ಬರುವ ದಿನಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತರೆ, ನನ್ನೀಗಿನ ವರ್ತಮಾನ ವೇನಾಗಬೇಕು? ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ದಯಾಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಕೈ ಚಾಚುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಪ್ರಾಣಧಾರಣೆಗೆ ಬದುಕುವುದು ನಿಜವಾದ ಬದುಕಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ತಂದೆ ನನಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ್ದರು. ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ಗೌರವಯುತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕ ಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಆಸೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು.

ವಸಂತಕ : ಅಂತಹ ಆಸೆ ಸಹಜವಾದ್ದೆ. ಕುಲಪುತ್ರರಾದವರಿಂದ, ವಜ್ಜಿ ಸಂಘದವರಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಇಂತಹ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಸಾಧ್ಯ. ತಂಗಿ, ಅವರಾಸೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಆ ಭರವಸೆ ನಮಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಆಳದಿಂದ ಹೊರಟ ಮಾತುಗಳೆ ಅದನ್ನು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿವೆ.

ಸಾಲವತಿ : ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಿತಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಆಸೆ ಪೂರೈಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ....? ಹೇಗೆ? ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು ದಕ್ಕಬೇಕಾದರೆ ಹಣ,... ಹಣ ಸುವರ್ಣ ನಾಣ್ಯಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಸೇರಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಬೆಲೆ ಬರುವುದು ಅವನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ... ಆದ್ದರಿಂದ ಹಣವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಗತಿಕಳಾದ, ಅನಾಥಳಾದ ನನಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು, ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು ಕೇವಲ ಕನಸು ಮಾತ್ರ.

ಅಭಿನಂದ : ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ನೋವು! ಅಳಲು! ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ!! ನಿನ್ನ ಸಂಕಟ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೇಳು ತಂಗಿ ನಿನಗೆ ನಾವು ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು? ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಹೇಳು ತಂಗಿ.

ಸಾಲವತಿ : ಅಣ್ಣಂದಿರೇ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ, ಔದಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ತಂಗಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವುದೇ ಆದರೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ಕುಟೀರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿ ಈ ಬಡವಳ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ.

(ಸೇವಕನೊಬ್ಬನ ಪ್ರವೇಶ)

ಸೇವಕ : ಮಾನ್ಯರೇ, ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಉಪರಾಜರಾದ ಅಭಯ ಕುಮಾರರು ಮಗಧದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಗೌರವನೀಯ ಅತಿಥಿ ಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಭಿನಂದ : (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ವೈಶಾಲಿಯ ಉಪರಾಜರು!... ಮಗಧದ ಅತಿಥಿಗಳು!! ಇದೇನು ವಿಚಿತ್ರ!?.... ಇರಲಿ. ಹೋಗು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ತಾ.

(ಸೇವಕನು ಮತ್ತೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಒಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆಗಳ ನಂತರ ಅಭಯಕುಮಾರ ಒಬ್ಬ ಆಗಂತುಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ.)

ದಾರ್ಶನಕ ಗೆಳೆಯರು : (ಒಟ್ಟಿಗೆ) ಸ್ವಾಗತ... ಸುಸ್ವಾಗತ. ಉಪರಾಜರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂತೋಷ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಹಾರ್ದಿಕ ಸ್ವಾಗತ.

ಅಭಯಕುಮಾರ : ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಸಂತೋಷಕೂಟದಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಭಂಗ ತಂದುದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮೆಯಿರಲಿ.,

ಆನಂದ : ಹಾಗನ್ನಬೇಡಿ. ತಾವು ಬಂದದ್ದು ನಮಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆಗಮಿಸುವ ಅತಿಥಿ ಅಭ್ಯಾಗತರು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮಾನವೀಯರೂ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹರೂ ಗುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಾಗಿ ತಾವೂ ಹಬ್ಬದ ಸಂಭ್ರಮ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ. ತಾವು ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಈ ಮಾನ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳ ಪರಿಚಯ....?

ಅಭಯಕುಮಾರ : ಕುಲಪುತ್ರರೇ, ನೀವು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಇವರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರೆ ನಿಮಗೆ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಿಯಗಬಹುದೇನೋ!

ಮಣಿಕಂಠ : ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಿಗೂ ಮೊದಲು ಕುತೂಹಲಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಅಭಯಕುಮಾರ : ಇವರು ಮಗಧದ ಮಾನ್ಯ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗಳು. ವೈಶಾಲಿಯ ವಸಂತೋತ್ಸವ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರ್ವ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಗಣ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿರುವುದು ನಿಮಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ! ಈ ಸಲದ ವಸಂತೋತ್ಸವದ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ನಮ್ಮ ಆನಂದೋತ್ಸಾಹ ಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಗಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವಜ್ಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

(ಈ ಮಾತು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸಾಲವತಿ ನಾಚಿಕೆ ಸಂಕೋಚಗಳಿಂದಲೇ ಕುಲಪುತ್ರರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ.)

ಸಾಲವತಿ : ಅಣ್ಣಂದಿರೇ, ಅಪ್ಪಣೆಯಾದಲ್ಲಿ ನಾನು... (ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ) (ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುಡಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಸಾಲವತಿಯ ದನಿ ಕೇಳಿ ಆ ಕಡೆ ನೋಡಿದ ಅಭಯಕುಮಾರ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿ ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗಿ ಅವಳನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುವರು.)

ಅಭಯಕುಮಾರ : ಕುಲಪುತ್ರರೇ ನಿಮ್ಮನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲೇ?

ಆನಂದ : ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ.... ಊರಿನ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಸಂಭ್ರಮ ಗದ್ದಲಗಳಿಂದ ವಸಂತೋತ್ಸವದ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೀವು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಜನವಾದ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದೆ ಸಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಯಾವುದೋ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕೂಟದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ವಸಂತೋತ್ಸವದ ಆಚರಣೆಯಂದು ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಹೆಂಡವಿಲ್ಲ; ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಲ್ಲ; ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ; ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯಿಲ್ಲ.

ವಸಂತಕ : ಅದೇ ಈ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಬೇರೆಯವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕತೆಯನ್ನೂ, ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಯನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬಹುಶಃ ಇದು ನಿಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು. ನೋಡಿ ನಾವು ಎಂಟುಮಂದಿ ಆಪ್ತ ಸ್ನೇಹಿತರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿ.... ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಒಬ್ಬರು ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಪರಿಚಯ ನೋಡಿ ಹೀಗಿದೆ:– ನಾನು ವಸಂತಕ, ಇವರು ಮಣಿಕಂಠ, ಆನಂದ, ಅಭಿನಂದ, ಸುಭದ್ರ, ಮಿತ್ರಾಯಣ, ಸುಮಂಗಲ, ಸಂಜಯ, ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರುತ್ತೇವೆ. (ಎಂದು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾನೆ.) ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೇ! ಆದರೂ ಅನೇಕತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ ಎಂಬಂತೆ ಸ್ನೇಹಸೂತ್ರದಿಂದ ಒಂದಾಗಿ ಬೆಸೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಮಹಾಮಂತ್ರಿ : (ತಲೆದೂಗುತ್ತ) ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯ (ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಸಾಲವತಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ) ನಿಮ್ಮ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಯುವತಿಯ ಪರಿಚಯ?

ಮಣಿಕಂಠ : ಓಹ್ ಈಕೆಯೋ! ನಮಗೂ ಈಗಲೇ ಈಕೆಯ ಪರಿಚಯ ವಾದದ್ದು. ನಮಗಿಂತಲೂ ಈಕೆಯೇ ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಧುವಾದೀತು. (ಸಾಲವತಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ) ತಂಗಿ ನಮ್ಮ ಅತಿಥಿಗಳು ನಿನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಯಸಿದ್ದಾರೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ನೀನಾರೆಂದು ತಿಳಿಸುವೆಯಾ?

ಸಾಲವತಿ : (ಸಂಕೋಚದಿಂದಲೇ) ಮಾನ್ಯರೇ ನನ್ನ ಪರಿಚಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಶೇಷತೆಯೂ ಇರಲಾರದು. ಪೂಜ್ಯರಾದ ಕುಲಪುತ್ರರಾದ ದಿವಂಗತ ಧವಳಯಶರ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರಿ ಸಾಲವತಿ. ನಾನೊಬ್ಬಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಣ್ಣು.

ಅಭಯಕುಮಾರ : ಓಹ್ ಧವಳಯಶರ ಪುತ್ರಿ!! ಸ್ವರ್ಣತಜ್ಞರೆ ಆದ ಧವಳಯುಶರ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದೇ ಏನು?.... ನಿಮ್ಮ ಪರಿಚಯವಾದದ್ದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಧವಳಯಶರಿಗೆ ಇಂತಹ ಅನುಪಮ ಕನ್ಯಾರತ್ನವಾದ ಮಗಳು ಇದ್ದಾಳೆಂಬುದೇ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮಹಾಮಂತ್ರಿ : ಕಲ್ಯಾಣಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ನಮಗಾದ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಎಣೆಯೇ ಇಲ್ಲ.... ಕುಲಪುತ್ರರೇ ನಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಇಷ್ಟೊಂದು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಕಾರಣದಿಂದ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಗಧದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗಲಾರದ ಸೌಂದರ್ಯವಿದು. ಲೋಕದ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳದ ರೂಪವಿದು. ಭಲಾ! ಭಲಾ! ವಜ್ಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟ ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅಂಬಾಪಾಲಿಯೇ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತ ಸುಂದರಿಯೆಂದು ನಂಬಿ ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದ ನಮಗೆ ಈ ಯುವತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮುಂದೆ ಅದು ಕ್ಷುಲ್ಲಕವೆನಿಸಿದೆ.

ಸುಮಂಗಲ : ಅಂಬಾಪಾಲಿ ವೇಶ್ಯೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ, ಆದರೆ....ಈಕೆ...?

ಮಹಾಮಂತ್ರಿ : ಹೌದು... ಮೊದಲು ಈಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನಾನೂ ಈಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈಕೆಯ ಪರಿಚಯ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ... (ಮೌನ)

ಆನಂದ : ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಗೌರವ ನೀಯಳು. ಪೂಜ್ಯಳು.

ಮಹಾಮಂತ್ರಿ : ವೈಶ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಕೆಟ್ಟದೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ? ಅಂಬಾಪಾಲಿ ಮಗಧದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆಂದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದೇ? ಆಕೆ ನಗರವಧು. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಪ್ರವೇಶವಿದೆ. ಆಕೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ವರಿಷ್ಠರ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರ ಸಾಲುಗಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅರಮನೆ–ಅಂತಃಪುರಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರಗಳೂ ಆಕೆ ಯೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಅಭಿನಂದ : ನೀವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಸರಿ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಡಾ ನಿಮ್ಮಂತೆಯೇ ಆಲೋಚಿಸಿರಬೇಕಲ್ಲ! ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಅದು ಬೇರೆ ವಿಚಾರ. ಆದರೆ ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಬಲವಂತಗಳು ಅವಳನ್ನು ಆ ದಾರಿಗೆ ದೂಡಬಾರದು ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿರುವ ಅವಮಾನವೆಂದಾಗಬಾರದು.

ಆನಂದ : ಈಗ ಆ ಮಾತುಗಳೇಕೆ? ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಮಹಾಮಂತ್ರ : ಅದು ನಿಮ್ಮ ದುರಾದೃಷ್ಟ. ಇಂತಹ ಅಲೌಕಿಕ ಸೌಂದರ್ಯ ಲೋಕದ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳದೆ ಕಾಡಬೆಳಂದಿಗಳಾಗುವುದು ಎಂತಹ ಪುರುಷಾರ್ಥಕ್ಕೆ? ಅಲ್ಲದೆ ಲೋಕೈಕ ಸುಂದರಿ ಯೊಬ್ಬಳು ನಗರವಧುವಾಗಿ ಇರುವುದು ಆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹೆಮ್ಮೆ; ಗೌರವ; ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ದ್ಯೋತಕ!... ಇರಲಿ ಬಿಡಿ ಅದೆಲ್ಲ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸಲೇಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ನಿಲುವು ವಿಚಾರ, ಆಲೋಚನೆಗಳು ವಿಚಿತ್ರ! ವಿಭಿನ್ನ! ವಿಶಿಷ್ಟ!.... ಆದರೆ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತ, ಸಹಮತಗಳು ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಸಾಲವತಿ : ಯಾಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಜ್ಜಿಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ವಿಚಾರಗಳುಳ್ಳವರಾದರೂ, ಎಲ್ಲ ವಜ್ಜಿಗಳಿಗೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಂದು ಅಚಲ ಸಿದ್ಧಾಂತವಿದೆ. ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಕಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ, ದಾರ್ಶನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಮತಭೇದವಿದ್ದರೂ ರಾಜನೀತಿ, ಸಮಾಜಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರದೂ ಒಂದೇ ಮತ. ಸಮಷ್ಟಿ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಮುಖ್ಯ. ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಯಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ವಜ್ಜಿ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರು!

ಮಹಾಮಂತ್ರಿ : ಭಲೆ ಹೆಣ್ಣೆ! ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ತಲೆ ತೂಗಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೇ ಧನ್ಯರು! ವೈಶಾಲಿಗಾಗಿ ಕರುಬುವುದು ಏಕೆಂದು ಈಗ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ.

ಸಾಲವತಿ : ಪೂಜ್ಯರೇ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ನಾನು ಖಂಡಿತ ಪಾತ್ರಳಲ್ಲ. ನಾನು ಅಲ್ಪಳು. ನಿಮ್ಮ ಈ ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶವೂ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೀಗಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ ಯಾಗಲೀ, ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಮಹಾಮಂತ್ರಿ : ನೀನು ಇಲ್ಲವೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವುದೇ? ಕಲ್ಯಾಣಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿನ ಸುಪ್ತಶಕ್ತಿ, ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀನು ಗುರುತಿಸದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಲೋಕ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಕಾಲಡಿಯಲ್ಲಿ ನತಮಸ್ತಕವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತದೆ.

ಆನಂದ : ಧನ್ಯಳಾದೆ ತಂಗಿ. ಮಗಧ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗಳೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೊಂಡಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೇ ಹೆಮ್ಮೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ವಜ್ಜಿ ಸಂಘದ ಗೌರವ ಇಮ್ಮಡಿಸಿತು.

ಸಾಲವತಿ : ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಈ ಬಡವಳ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ತೋರಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಬಡಕುಟೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಅಲ್ಪ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಇದು ನನ್ನ ವಿನಮ್ರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಅಭಿನಂದ : ತಂಗಿ ನಿನ್ನ ಆತಿಥ್ಯದ ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಆದರೆ ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಿಸು.

ಮಹಾಮಂತ್ರಿ : ಕುಲಪುತ್ರರೇ ಆತಿಥ್ಯದ ಮಾತು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಇರಲಿ. ಈಗ ನನ್ನದೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಗೆಳೆಯರ ಮುಂದೆ ವೀಣೆಯಿದೆ. ನಮಗಾಗಿ ಒಂದು ಗೀತವನ್ನು ನುಡಿಸ ಲಾರಿರಾ?... ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಶುಭಾಂಗಿ ಒಂದು ಗೀತವನ್ನು ತನ್ನ ಮಧುರ ಕಂಠದಿಂದ ಹಾಡಿ ಸವಿಯುಣಿಸುವ ಕೃಪೆ ಮಾಡಿದರೆ...?

ಸಾಲವತಿ : ಯಾರು ನಾನೆ?... ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಂಗೀತ ಕಲಿತವಳಲ್ಲ. ಹಾಡಲು ಸಮರ್ಥಳೂ ಅಲ್ಲ. ತಾವೆಲ್ಲ ಕ್ಷಮಿಸುವುದಾದರೆ, ನಾನಿನ್ನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ.

ಅಭಿನಂದ : ನನ್ನನ್ನು ಎಂತಹ ಸಂದಿಗ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿದಿರಿ.... ಆದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಹಾಡಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

(ಸಾಲವತಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ.)

ಹಾಡು ಹಾಡು ಕೋಗಿಲೆ
ಮುದವನೆದೆಗೆ ತಾರೆಲೆ

ಏಕೊ ಎನೊ ಮನವನಿಂದು
ಶೂನ್ಯಭಾವ ತುಂಬಿದೆ

ಮೊಳೆತ ರಾಗ ಭಾವವುಡಿದು
ಮರುವೆ ಮನವ ಸುತ್ತಿದೆ
ಕಾರುಕತ್ತಲ ಭೀತಿ ಭೂತವು
ಬಾನು ಬುವಿಯನು ತಬ್ಬಿದೆ
ಕಾಂತಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೇನೆ ತಟ್ಟಿದೆ
ನೋವಿನಲೆಗಳು ಮುತ್ತಿವೆ

ನಗುವರಿಲ್ಲ ನಲಿವರಿಲ್ಲ
ಅಳಲೆ ಹಿಂಡಿದೆ ಮನವನು
ಬಿಸಿಲೆ ನುಂಗಿದೆ ವನವನು
ಸೋತು ಸವೆದಿಹೆ ಪಥವನು

ಎದೆಯ ಬಾವನು ಮರೆಸುತ
ವರುಷ ವರುಷವ ಸುರಿಸುತ
ಬೆಂದ ಎದೆಗೆ ತಂಪು ತರುತಲಿ
ಹಸಿರ ಮೊಳೆಸುತ ಹಾಡು ಬಾ

ಎಲ್ಲರೂ : ಭಲಾ! ಭಲಾ!... ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ. ಎಂತಹ ಮಾರ್ದವತೆ! ಎಂತಹ ಆರ್ದ್ರತೆ! ಮಂಗಳೇ! ಮಂಗಳೆ! ನಿನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡಾಡಿದರೂ ಸಾಲದಾಗಿದೆ!

ಸಾಲವತಿ : ಈಗಲಾದರೂ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ?

ಆಭಯಕುಮಾರ : (ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಅವಳತ್ತ ನೋಡುತ್ತ) ಕಲ್ಯಾಣಿ ಈ ದಿನ ಅಪೂರ್ವವಾದ ದಿನ. ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಇಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯ ನಿಧಿ ಸಂಚಯವೇ ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗದ ಮುರ್ಖರಂತೆ ಇದ್ದೆವು. ಇಂತಹ ಅಪೂರ್ವಮಣಿ ಹೀಗೆ ಅಭದ್ರವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದು. ಇದು ರಾಜನಿಧಿ. ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು! ನಮ್ಮ ಅರಮನೆಗೆ ನಿನಗೆ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶವಿದೆ. ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ! ಸುಸ್ವಾಗತ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ದೇವಿ ಈ ನಮ್ಮ ಕಿರುಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ, ಧನ್ಯರಾಗುತ್ತೇವೆ. (ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಕೊರಳ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವಳೆಡೆಗೆ ಚಾಚುತ್ತಾನೆ.)

ಸಾಲವತಿ : (ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ.) ಕ್ಷಮಿಸಿ. ವಜ್ಜಿಕುಲ ಪುತ್ರಿಯರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅನುಗ್ರಹ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾರರು. (ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೈಮುಗಿದು ಹೊರಡಲು ಅನುವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಭಯಕುಮಾರ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿ ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತ ನಿಲ್ಲುವರು.)

ಅಭಯಕುಮಾರ : ಗೆಳೆಯರೇ, ಇನ್ನು ನಮಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿ. ಇನ್ನೂ ವಸಂತೋತ್ಸವ ಸಮಾರೋಹಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಾವೇ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ವಸಂತಕ : ಉಪರಾಜರೇ ಈ ಸಲದ ವಸಂತ ಹಬ್ಬ ಏನೋ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ನಿಜವೇನು?

ಅಭಯಕುಮಾರ : ನೀವು ಕೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಮಗಧದಿಂದ ಬಂದ ಮಹಮಂತ್ರಿಗಳ ಗೌರವಾರ್ಥ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇರಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗಳು : ಅಭಯಕುಮಾರರ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ತುಂಬ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ನೆಪದಿಂದಲಾದರೂ ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಶತ್ರುತ್ವ ಕೊನೆಯಾಗಲೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಹಾರೈಕೆ. ವೈಶಾಲಿ. ಮಗಧಗಳು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಇದ್ದರೆ ಯಾವ ನೆರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ನೋಡುವ ಸಾಹಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏನೆಂಬಿರಿ ಉಪರಾಜರೇ? (ನಗುತ್ತಲೇ ಅಭಯಕುಮಾರರನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸುವರು.)

ಅಭಯ : ನೀವನ್ನುವುದೇನೋ ಸರಿಯಾದ್ದೇ! ಆದರೆ ರಾಜಕಾರಣ ಎನ್ನುವುದು ದ್ಯೂತವಿದ್ದ ಹಾಗೆ! ದಾಳಗಳು ಹೇಗೆ ಹೊರಳಿದರೆ ಹಾಗೆ. ಅದರಂತೆ ನಾವು ಕಾಯಿಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು, ಅಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ವೈಶಾಲಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಉಪರಾಜನಲ್ಲವಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಜರಿದ್ದಾರೆ; ಉಪರಾಜರಿದ್ದಾರೆ.... ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯದ ಮಾತುಗಳು ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದು.... ಬನ್ನಿ ಮಂತ್ರಿಗಳೆ ನಾವಿನ್ನು ಹೊರಡೋಣ. (ಹೊರಡುವರು)

(ಅವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಮಣಿಕಂಠ, ಆನಂದರು ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಾರೆ.)

* * *

ದೃಶ್ಯ – 3

[ನಗರದ ಬೀದಿ. ಜನ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಗುಜುಗುಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬೀದಿಯ ತುಂಬ ಗದ್ದಲ. ಹಬ್ಬದ ಸಂಭ್ರಮದ ವಾತಾವರಣ ಡಂಗುರದವನೊಬ್ಬನ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಎತ್ತರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಡಂಗುರ ಸಾರುತ್ತಾನೆ.]

ಡಂಬುರದವ : ಕೇಳ್ರಪೋ ಕೇಳ್ರಿ, ವೈಶಾಲಿಯ ಮಹಾಜನಗಳೇ ಕೇಳಿ. ವಸಂತ ಹಬ್ಬದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಮರ ಕಲೆಗಳ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದೆ. ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕತ್ತಿವರಸೆ, ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ವೈಶಾಲಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಮಹಾರಾಜರು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಸಕ್ತರು, ಪರಿಣತರು ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದೂ....sss ಮಹಾಜನಗಳೇ ಈ ಸಲದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿದೆ. ವೈಶಾಲಿಯ ಸುಂದರ ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಸುವರ್ಣಾವಕಾಶ. ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಇದೆ. ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಯುವತಿಯಿಂದಲೇ ಅನಂಗ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯಾಗಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದ ಯುವತಿಗೆ ರಾಜಮರ್ಯಾದೆ, ಕಿರೀಟಧಾರಣ ಜೊತೆಗೆ ಅನಂಗ ಪೂಜೆಯ ಗೌರವ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವ ಯುವತಿಯರು ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಸಂಸ್ಥಾಗಾರದಲ್ಲಿ

ಸಮಾವೇಶಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೇಳ್ರಪೊsss.... ಕೇಳಿ... (ಡಂಗುರ ಹೊಡೆಯುವನು)

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಅಣ್ಣಯ್ಯಾ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿ ಯಾಕ್ಬಂತು ಹೇಳ್ತಿಯೇನು?

ಎರಡನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಲೋ ಬಾಯ್ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳು ಏನು ಹೇಳವ್ರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಸ್ಕೊಂಡು ಕೂತ್ಕೋ.

ಡಂಗುರದವ : (ಸಮಾಧಾನದಿಂದ) ಸಿಟ್ಟು ಯಾಕೆ ತಮ್ಮ. ಏನೋ ಅನುಮಾನ ಬಂತು. ಅದಕ್ಕೇ ಕೇಳ್ತಾನೆ.

ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಅವರಿಬ್ಬರದೂ ಇರಲಿ ಬಿಡಣ್ಣ... ನಾನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳ್ತೀನಿ... ಅನಂಗ ಪೂಜೆಗೆ ಸುಂದರೀನ ಆರಿಸ್ತಾರೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ, ಅದು ಹೇಗೆ ಮಾಡ್ತಾರೆ? ನಮ್ಮ ವಜ್ಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ರಸಪೂರಿ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳೇ! ನೋಡೋಕೆ ರಂಭೆ, ಊರ್ವಶಿ, ಮೇನಕೇರನ್ನೂ ಮೀರಿಸೋಂತಾವ್ರು!!

ಡಂಗುರದವ : ಹೇಗೆ ಮಾಡ್ತಾರೇಂತ ನೀವೆಲ್ಲ ಬಂದು ನೋಡಿ. ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ನಾನೇನಿದ್ದರೂ ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳ ಸಂದೇಶವಾಹಕ. ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಗೊತ್ತೊ ನನಗೂ ಅಷ್ಟೆ ಗೊತ್ತು. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಮಾಡುವುದಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ನಂಗ್ಯಾಕೆ?

ನಾಲ್ಕನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಹಾಗಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಒಬ್ಬರದು ಬಣ್ಣ ಚೆನ್ನ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರದು ಭಂಗಿ ಚೆನ್ನ. ಮೂಗೊಬ್ಬರದು ಮೂತಿ ಒಬ್ಬರದು. ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಚೆಂದ ಚೆಂದ ಕಾಣುವಾಗ ಯಾರನ್ನಂತ ಆರಿಸೋದು?!

ಮತ್ತೊಬ್ಬ : ಲೇ ಇವನ! ಮೂಗು, ಮೂತಿ, ಮೈ ಬಣ್ಣ, ಕೈಕಾಲು ನಡಿಗೆ ಎಲ್ಲ ನೋಡಿ, ಎಲ್ಲ ಚಂದವಾಗಿದ್ದರೆ ಸುಂದರೀಂತ ಕಣ್ಣಾ!! ಅಷ್ಟೂ ಗೊತ್ತಾಗೋದಿಲ್ಲ! (ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುತ್ತಾನೆ)

ಮೊದಲವ್ಯಕ್ತಿ : ತಗೊಳಪ್ಪ! ಇವನು ಚೆಲುವೀರ ದಂಡೇ ಕಂಡಿದ್ದೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳ್ತೋ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಡಂಗುರದವ : ನೀವ್ಯಾಕ್ರಪ್ಪ, ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೀಗೆ ಕಚ್ಚಾಡ್ತೀರಿ. ನಾಳೆ ಬನ್ನಿರಲ್ಲ! ನಿಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ಹೇಗೆ ಮಾಡ್ತಾರೇಂತ!! ವೈಶಾಲಿಯ

ವಿಶೇಷತೆಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಕ್ಕ ಸೇರುತ್ತೆ. ತಪ್ಪದೆ ಬನ್ರಪೋss... (ಡಂಗುರ)

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಬನ್ನೋ ಬನ್ರಿ ನಾವೂ ಕೂಡ ಹೆಂಡದಂಗಡಿ ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕೋಣ. ಮಧುಪಾನ ಮಾಡಿ ಮಸ್ತಿ ಮಾಡೋಣ!!

(ಡಂಗುರದವನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವರು.)

* * *

ದೃಶ್ಯ – 4

[ಅದೇ ಸಾಲವನ. ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸದಾನೀರ ನದಿಯ ಕಲರವ. ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಕುಟೀರ.ಕುಟೀರದ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕುಟೀರದೊಳಗಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ದನಿ ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನೀರವತೆ. ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಕುದುರೆಗಳು ಖುರಪುಟದನಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ.]

ಆನಂದ : ಅಭಿನಂದ ಸಾಲವತಿ ತುಂಬ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಭಂಗಪಡಿಸಲು ಮನಸ್ಸೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಆಭಿನಂದ : ಈ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಅಲ್ಲವೆ ನಾವು ಬಂದಿರುವುದು!

ಮಣಿಕಂಠ : ಅಭಿನಂದ ನನಗ್ಯಾಕೋ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಕೆ ಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೊಂದುಕೊಂಡರೆ?.. ಅವಳಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಇಷ್ಟವಾಗದಿರಬಹುದು. ಮೊದಲೇ ಅವಳು ಬಹಳ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ; ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನವಳು.

ಅಭಿನಂದ : ಭಯ ಯಾಕೆ ಗೆಳೆಯ. ಇಂತಹ ಅವಕಾಶ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ದೊರೆಯಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವಳು ಗೆದ್ದರೆ, ಅವಳ ಭವಿಷ್ಯವೇ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ವಜ್ಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ! ಅನಂಗ ಪೂಜೆಯ ಗೌರವ! ಪದೇ ಪದೇ ಬರುವುದೇನು? ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದೇನು?

ಮಣಿಕಂಠ : ಇದೇನು ಗೆಳೆಯ, ಆಗಲೇ ಅವಳು ಆಯ್ಕೆ ಆಗಿಹೋದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ.

ಅಭಿನಂದ : ನನ್ನ ಸೋದರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಭರವಸೆ ಇದೆ. ಅವಳನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಸೌಂದರ್ಯ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಸೋಲೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಮಣಿಕಂಠ : ಆದರೂ ಅವಕಾಶಗಳ ಭರವಸೆ ಏನು? ನಿನ್ನ ಅಭಿಮಾನವೇ ಅವಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮಾತನನ್ನು ಹೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರ ಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಅವಳಿಗೆ ಸೋಲುಂಟಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವಳು ಸಹಿಸುವವಳಲ್ಲ.

ಅಭಿನಂದ : ಅಂತಹ ಅನುಮಾನವೇ ಬೇಡ. ಮಗಧದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಂಗಿ ಸಾಲವತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಏನು ಉದ್ಗರಿಸಿದರು! ನೆನಪಿದೆ ಯೇನು?... ನನಗೆ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆ ಇದೆ. ವಜ್ಜಿ ಸಂಘದ ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಯೇ ಉಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನನಗಿಷ್ಟೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಮಣಿಕಂಠ : (ಅನುಮಾನದಿಂದ) ಗೆಳೆಯರೇ, ನನಗ್ಯಾಕೋ ಮಗಧದ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗಳ ಬರವು ವಿಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ವಜ್ಜಿಯ ಒಳಿತಿಗಿಂತ ಕೆಡುಕೇ ಅವರ ಆಗಮನದ ಪರಿಣಾಮ ವಾಗಬಹುದೇನೋ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಆನಂದ : ಮಣಿಕಂಠ, ನಿನಗೆ ಯವಾಗಲೂ ಏನಾದರೂ ಸಂದೇಹವಿದ್ದೇ ಇರುವುದು. ನಿನ್ನ ಸಂದೇಹಗಳಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ತಿಳಿಯಿತೇ? ಜೊತೆಗೆ ನಾವು ನಿಯತಿವಾದಿಗಳು. ಆಗಬೇಕಾದ್ದು ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಅಭಿನಂದ : ಗೆಳೆಯರೇ ನಿಮ್ಮ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಸಿ. ಇನ್ನು ತಡಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಆನಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿ ಸೋದರಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸು. ಬಹಳ ಮೈಮರೆತಿರುವಂತಿದೆ.

(ಆನಂದ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟುವನು. ಒಳಗಿನಿಂದ 'ಯಾರು'? ಎಂಬ ದನಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ.)

ಆನಂದ : ತಂಗಿ ಸಾಲವತಿ, ನಾವು ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರು

ಸಾಲವತಿ : ಬಂದೆ. (ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಆನಂದ ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಭ್ರಮಾಶ್ಚರ್ಯಗಳಿಂದ) ಓ... ನೀವು... ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಣ್ಣಂದಿರು...... ಬನ್ನಿ,... ಬನ್ನಿ.... ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ. ಇವತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಕುಟೀರ ಪಾವನವಾಯಿತು.

ಅಭಿನಂದ : ತಂಗಿ ಒಳಗೆ ಬರಲು ಬಿಡುವಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಮಿಸು. ನಾವೊಂದು ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವೆವು. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಆಸೆ ಭರವಸೆಗಳು ನಿಂತಿವೆ. ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಾಲವತಿ : ಅಣ್ಣಂದಿರೇ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಆಸೆ ಭರವಸೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞಳು. ಆದರೆ ಮೊದಲು ವಿಷಯವೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ. ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಖಂಡಿತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಆನಂದ : ಅಷ್ಟು ಸಾಕು.... ಅಭಿನಂದ ನಾವು ಬಂದ ಕಾರಣ ಏನೂಂತ ಸಾಲವತಿಗೆ ಹೇಳು.

ಅಭಿನಂದ : ಆನಂದ ನೀನೇ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ತಿಳಿಸು.

ಆನಂದ : ಏನಿಲ್ಲ ತಂಗಿ... ಬಹುಶಃ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಗೂ ಬಿದ್ದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಈ ಬಾರಿಯ ವಸಂತೋತ್ಸವದಲ್ಲಿನ ಅನಂಗ ಪೂಜೆಗೆ ವೈಶಾಲಿಯ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೈಶಾಲಿಯ ಯುವತಿಯರನ್ನು ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಲವತಿ : (ಮಾತನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಕತ್ತರಿಸಿ) ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ಪರ್ಧೆಗೂ ನನಗೂ ಸಂಬಂಧವೇನಿದೆ ಅಣ್ಣಂದಿರೇ?

ಆನಂದ : ತಂಗಿ ನೀನೂ ಆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಹಿಸಬೇಕು.

ಸಾಲವತಿ : (ಅನುಮಾನ, ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳಿಂದ) ಏನು! ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸುವುದೇ?... ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮುಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ?... ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ... ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ... ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ.

ಅಭಿನಂದ : ತಂಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಅವಮಾನದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಿಂತ ಮಾನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ವೈಶಾಲಿಯ ಸುಂದರ ಯುವತಿಯರ ಸುಂದರ ಸಮಾವೇಶ! ಪ್ರಜೆಗಳೇ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಜ್ಜಿ ಸಂಘ ಸಿರಿ, ಸಂಪತ್ತು, ಆದರ್ಶಗಳಿಗೇ ಅಲ್ಲ, ಅಮೂಲ್ಯ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಗಳೂ ಇಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದು ವಿದಿತ ವಾಗಬೇಕು. ಮಗಧದ ಪರಿಚಯ, ಗುರುತುಗಳು ಅಂಬಾಪಾಲಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂಬಾಪಾಲಿಯ ಅದ್ಭುತ ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಮಗಧದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾಗಿದೆ. ಮಗಧದ ಮಕುಟಮಣಿಯಂತಿದ್ದಾಳೆ. ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಂಬಾಪಾಲಿಯನ್ನೂ ಮೀರಿಸಬಲ್ಲ ಸೌಂದರ್ಯ ರತ್ನವು ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದಾಗ ಬೇಕು.

ಸಾಲವತಿ : ಅಂದರೆ?... ನಾನೂ ಅಂಬಾಪಾಲಿಯಂತೆ ವೇಶ್ಯೆಯಾಗಿ, ನಗರವಧುವಾಗಿ ಚಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕೆ? ನನ್ನ ಮಾನಾಭಿ ಮಾನಗಳು ಏನಾಗಬೇಕು?

ಅಭಿನಂದ : ತಂಗಿ....ತಂಗಿ ನೀನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವಿ. ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯೆಂದಾಯ್ಕೆ ಆಗುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ, ಸಮಾಜದ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಗೌರವದ ಪ್ರತೀಕ! ಅವಳ ಮಾನಹಾನಿ, ಅಭಿಮಾನ ಹಾನಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅಂತಹುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅನಂಗ ಪೂಜೆಯ ಅಧಿಕಾರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ದಲ್ಲ! ರಾಜಕುಲದ ಹಕ್ಕು. ಅದು ಈಗ ಗಣತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗೆ ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಲ್ಲವೇ?... ನೀನೇ ಹೇಳು. ನಾವು ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಯೋಭಿಲಾಷಿಗಳು. ಮಗಧದ ಅಂಬಾಪಾಲಿಯನ್ನು ಮೀರಿರುವ ಸೌಂದರ್ಯ ನಿಧಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಾವೇಕೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು? ನೀನೇ ಹೇಳು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯ, ಚಮತ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಕಿರೀಟವಿಟ್ಟಂತಿರುವ ನೀನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಾವೇಕೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು? ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯ ವೃಥಾ ಹಾಳಾಗಬಾರದು' ಕಾಡಿನ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಾಗ ಬಾರದು.

ಆನಂದ : ಅಲ್ಲದೆ, ನಿನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವೇ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅನಾಥತೆ, ಅಸಹಾಯಕತೆ, ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆತು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿನಗೂ ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸ್ಥಾನ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಲವತಿ : (ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿದ್ದು) ನೀವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಸರಿಯೇ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಂತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನನಗೆ ಯಾರ ಅನುಗ್ರಹದ ಹಂಗೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಆನಂದ : ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹವೇನಿದೆ ತಂಗಿ? ನಾವೇ ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದ ಋಣಿಗಳಗುತ್ತೇವೆ. ಅದೂ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದಾದರೆ?...

ಸಾಲವತಿ : (ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು) ಹೂಂ! ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕೇನು?

ಅಭಿನಂದ : ತಂಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನೀನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ವಜ್ಜಿ ಸಂಘದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡಲು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಬಲವಂತದ ಹಿಂದಿನ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನೀನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಅಭ್ಯುದಯವೇ ನಮ್ಮ ಸಂತೋಷ!

ಸಾಲವತಿ : ಅಣ್ಣಂದಿರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಯಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅನುಮಾನಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೋ ಎಂಬ ಭೀತಿಯೊಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳಾಡಿಸಿದೆ. ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭವಿಷ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದಲೇ ನನಗೆ ನಡುಕವುಂಟಾಗಿದೆ!

ಆನಂದ : ತಂಗಿ ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೇ? ಅಂದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ತಂಗಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವು ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಲು ಬಿಡುತ್ತೇವೆಯೇ?

ಸಾಲವತಿ : ನನಗೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆ ಭರವಸೆ ಇದೆ... ಆಯಿತು ನಿಮ್ಮಿಚ್ಛೆಯಂತೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದು....

ಈಗ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತೇ?.... ಈಗಲೇ ನಿಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೇನು?

ಅಭಿನಂದ : ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಣಿಕಂಠ ರಥವನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ. ನಾವೀಗ ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ. ನೀನೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರು. ಹಾಗೆಯೇ ಜೊತೆಗೊಂದಷ್ಟು ಅಲಂಕಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊ.

ಸಾಲವತಿ : ಪ್ರಸಾದನಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸಹಜತೆಯೊಳಗೇ ನಾನೆಷ್ಟು ಸುಂದರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯವೋ, ಎಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವೋ ಎಂಬುದರ ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆನಂದ : ಭಲೆ ತಂಗಿ! ಭಲೇ! ನಿನ್ನ ಆಲೋಚನೆ, ನಿನ್ನ ನಂಬಿಕೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ... ನಿನ್ನಿಷ್ಟದಂತೆಯೇ ಬಾ.... ನಾವಿನ್ನು ಬರುತ್ತೇವೆ.
(ಮೂವರು ಹೋಗುವರು. ಅವರು ಹೋದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ಸಾಲವತಿ : (ವ್ಯಂಗ್ಯ) ಆ ಹಾ ಹ! ಭುವನ ಸುಂದರಿ! ವೈಶಾಲಿಯ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ!!.... (ಮೌನ) ಹೌದು! ಹೌದು! ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ!... ಯಾಕಾಗಬಾರದು?..... ನಾನು ಸೌಂದರ್ಯ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತಳಾಗಲೇಬೇಕು.... ವೈಶಾಲಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು ಮೊದಲು ಗೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಕರುಬುವಂತಾಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಶ್ರೀಮಂತಳಾಗಬೇಕು. ಹಣ......ಹಣ.... ಹಣದ ಕೋಡಿ ಹರಿದು ಬರಬೇಕು. ಅಪಾರ ಹಣ ಗಳಿಸಬೇಕು.... ಹಣವಿದ್ದರೆ.... ಹಣವಿದ್ದರೆ ಏನೆಲ್ಲ ಗಳಿಸಬಹುದು... ತಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಆಸೆ ಪೂರೈಸಬೇಕು... ನಿಜ....ನಿಜ..... ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಉಜ್ವಲವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶ!! ರಾಜ ಮರ್ಯಾದೆ, ಕೀರ್ತಿ, ಹಣ... ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನದಾಗುವು ದಲ್ಲವೇ!?.... ಹುಂ! (ನಕ್ಕು) ಈ ಕುಲಪುತ್ರರ ಹುಚ್ಚು!....ನಾನೇಕೆ

ಬೇಡವೆನ್ನಲಿ?..... ನೋಡೋಣ ಈ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಯಾವ ತಿರುವಿನತ್ತ ಒಯ್ದು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದೋ, ಕಾದು ನೋಡೋಣ. ಆಗಬೇಕಾದ್ದು ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.... (ಒಳಹೋಗುವಳು)

* * *

ದೃಶ್ಯ – 5

[ರಾಜಾಂಗಣ, ಮಹಾರಾಜರು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಪರಾಜರು, ಮಗಧದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಸೇವಕರು ಚಾಮರ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳಗೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಜೆಗಳು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸುಂದರ ಯುವತಿಯರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ, ರಾಜಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಒಂದು ಬದೀಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿರುವ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಣಿಕಂಠ ಮತ್ತು ಇತರರ ಬೆಂಗಾವಿನಲ್ಲಿ ಸಾಲವತಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಪ್ರವೇಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸ್ತಬ್ಧತೆ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ನಂತರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಗುಜು ಗುಜು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದವರಂತೆಯೇ ಸಾಲವತಿಯೂ ರಾಜರಿಗೆ ರಾಜಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸುತ್ತಾಳೆ]

ಪ್ರಭುಗಳು : (ಸ್ವಗತ) ಅಬ್ಬ! ದೇವಲೋಕದ ಅಪ್ಸರೆಯೇ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದಂತಿದೆ. (ಪ್ರಕಟ) ಕುಲಪುತ್ರರೇ, ಈ ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನವನ್ನು ಯಾವ ಖನಿಯಿಂದ ಶೋಧಿಸಿ ತಂದಿರಿ?

ಅಭಿನಂದ : ಪ್ರಭು ಈ ರತ್ನ ಎಲ್ಲಿಯದೂ ಅಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಯದೇ! ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದೆ ವೈಶಾಲಿಯ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಗುಪ್ತನಿಧಿ, ಸಾಲವನದ ಶಾಂತಿ ಕುಟೀರದ ಒಡತಿ, ನಮ್ಮಂತಹ ಕುಲಪುತ್ರರಾದ ಧವಳಯಶರ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರಿ, ಕುಮಾರಿ ಸಾಲವತಿ.

ಪ್ರಭುಗಳು : ಇಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯ ನಿಧಿ, ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನ, ಸೌಂದರ್ಯ ರಾಶಿಯಾದ ಈ ಹೆಣ್ಣು ಇನ್ನೂ ಅವಿವಾಹಿತಳೇ? ಕುಲಪುತ್ರರ

ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು? ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಆಶ್ಚರ್ಯ!.... (ಮೌನ) ಸರಿ. ಈಗ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ ಯಾರೆಂಬುದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಲಿ. (ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ) ಪ್ರಜಾಬಂಧುಗಳೇ. ರಾಜ ಪ್ರಮುಖರೇ, ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ವೈಶಾಲಿಯ ಸುಂದರ ಯುವತಿಯರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಘೋಷಿಸಿ, ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹೊಣೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತೀರ್ಪುಗಾರರಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಪುರಸ್ಕಾರ: ಮಾನ್ಯತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಜಾ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ನಿರ್ಣಾಯಕರು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸವಿನಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಗಣಶ್ರೇಷ್ಠರು : ಪ್ರಭುಗಳ ತರ್ಕಬದ್ಧ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾದದ್ದು. ಈ ಗಣ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೇ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಿ.

ಪ್ರಭುಗಳು : ಹೇಳಿ ಬಂಧುಗಳೆ. ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ ಯಾರೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ?

ಪ್ರಜೆಗಳು : (ಒಕ್ಕೊರಲಿನಿಂದ) ಕುಮಾರಿ ಸಾಲವತಿ. ಧವಳಯಶರ ಪುತ್ರಿ. ಆಕೆಯೇ ವಜ್ಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ! ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ! ಸಾಲವತಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ! ಸಾಲವತಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ! ಸಾಲವತಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ!!

ಪ್ರಭುಗಳು : ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಿದ್ದವರು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬನ್ನಿ. ಬೇರೆಯವರ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ.

ಪ್ರಜೆಗಳು : (ಮತ್ತೆ ಎತ್ತರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಇಲ್ಲ! ಇಲ್ಲ! ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಎರಡಿಲ್ಲ. ಸಾಲವತಿಯೇ ಸೌಂದರ್ಯರಾಣಿ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಆಕೆಯೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ! ಅನಂಗ ಪೂಜೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಣಿ! ವಜ್ಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿರಿಮೆ! ಗೌರವದ ಪ್ರತೀಕ!!

ಪ್ರಭುಗಳು : ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ನಮ್ಮ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನೀವು ದನಿಕೊಟ್ಟಿರಿ. ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಅಭಯಕುಮಾರ : (ಕೈ ತಟ್ಟಿ) ಯಾರಲ್ಲಿ?.... ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಗೆ ರಾಜ ಸನ್ಮಾನ ಆರಂಭವಾಗಲಿ. ಎಂದು ಸೇವಕನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹೇಳಲು, ಆತ ಕೂಡಲೇ ವಂದಿಸಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆರಡು ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಕಿಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕೆಯ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಾರಾಣಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮಹಾರಾಣಿ ವಸ್ತ್ರ ಹೊದಿಸಿ, ಕಿರೀಟ ತೊಡಿಸಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಒಡವೆ, ವಸ್ತ್ರಗಳಿದ್ದ ಹರಿವಾಣಗಳನ್ನು ಸಾಲವತಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸಾಲವತಿಯನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ಜಯಘೋಷ ಮಾಡುತ್ತ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಹರ್ಷವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.) ಪ್ರಭುಗಳು ಈ ಸಂತೋಷ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದು ಸವಿನಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡಬೇಕೆಂದು....

ಪ್ರಭುಗಳು : ಅಭಯಕುಮಾರರೇ, ಸಂಕೋಚವೇಕೆ? ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿ. ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಬಹುಮಾನ ಬೇಕೆ? ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಬಡ್ತಿ ಬೇಕೇ?

ಅಭಯಕುಮಾರ : ಪ್ರಭುಗಳು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ನನಗೆ ಅವುಗಳ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿರುವಾಗ. ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆಯೇ ನಮ್ಮ ವಾಂಛೆಗಳು ಪೂರೈಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮಗೆ ಅವೆಲ್ಲದರ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಪ್ರಭು.

ಪ್ರಭುಗಳು : ಹಾಗಾದರೆ ಮತ್ತೇನನ್ನು ಬಯಸುವಿರಿ? ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಉಪರಾಜರೇ! ನಿಮ್ಮ ವಸಂತೋತ್ಸವದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ಬಹಳ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನೀವು ಕೇಳಿದ್ದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧುವೆನಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪೂರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಅಭಯಕುಮಾರ : ಪ್ರಭು. ಈ ದಿನ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ ಎಂದು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವ ಕುಮಾರಿ ಸಾಲವತಿಯನ್ನು ನೀವು ಒಪ್ಪುವದಾದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಭಾಗಸ್ವಾಮಿನಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಕೆಗೂ ಯಾರ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ನನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಭುಗಳು : ಅಭಯಕುಮಾರರೇ ನಿಮ್ಮ ಅಂತರಂಗ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ ಸಾಧುವಾದದ್ದೆ! ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮೊಬ್ಬರ ಅನುಮತಿ ದೊರೆತರೆ ಸಾಲದು. ಆಕೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ವೈಶಾಲಿಯ ಸಂಪತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವತ್ತು, ಪ್ರಜೆಗಳ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರ, ಆಕೆಯ ಆಪ್ತರ, ಸ್ನೇಹಿತರ, ಎಲ್ಲರ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಅಗತ್ಯ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಕೆ ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುವಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಸಮ್ಮತಿಯೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಲ್ಲವೇ?

ಅಭಯಕುಮಾರ : ಹೌದು ಪ್ರಭು, ವಜ್ಜಿ ಸಂಘದ ಹಿರಿಯರು, ಕುಲಪುತ್ರರು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಸಾಲವತಿಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಕುಲವಧುವಾದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ, ಗೌರವಯುತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವುದು. ದಯವಿಟ್ಟು ಸಂಘವು ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಬೇಕು.

(ಸಾಲವತಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ರೋಷ ಮತ್ತು ಭಯಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಏನನ್ನೋ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಾಯಿ ತೆರೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಗಧದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮಣಿಧರ (ಸೇನಾಪತಿ) ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.)

ಮಣಿಧರ : ಪ್ರಭುಗಳು, ಗಣಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಪ್ರಜೆಗಳು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ನಾನು ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ನಾನಾಡುವ ಮಾತುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವಾಗಲಿ, ದುರುದ್ದೇಶವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಮೊದಲು ತಮಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ತಮಗೇ ತಿಳಿದಂತೆ ವಜ್ಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಮತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾದ್ದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಧರ್ಮ, ಕರ್ತವ್ಯ. ಅನುಪಮವಾದ್ದು, ಅಮೂಲ್ಯವಾದದ್ದು, ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವತ್ತು. ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೇ ಸೇರಬೇಕಾದ್ದು. ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಅರ್ಥ ಅದು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಸೇರಿದ್ದು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಯಾರೇ ಒಬ್ಬರ ಅಧಿಕಾರ ಇರಬಾರದು, ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಅದು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಬಾರದು. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನ್ನುವಂತಾದ್ದು ಒಂದು ವಸ್ತುವೂ ಅಲ್ಲ. ಜೀವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಯಾವುದೋ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ, ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಎನ್ನುವ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತಳಾಗುವುದೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ, ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ವೈಭವದಿಂದ ಬದುಕುವ ಅವಕಾಶ ಆಕೆಗೆ ದೊರೆಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬರ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ, ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸುವುದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮರ್ಥನೀಯವಾದ್ದು, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಯೋಚಿಸಬೇಕು.

(ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ನಿಸ್ತಬ್ಧತೆ)

ಗುಂಪಿನೊಳಗಿಂದ

ಒಂದು ದನಿ : ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಅವರ ತರ್ಕ ಸರಿಯಾದ್ದೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ದನಿ : ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಸೂಚನೆಯ ಕಡೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲ ದನಿ : ಗಣಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಕುಲಪುತ್ರರು ಮೊದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಎದ್ದಿರುವ ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರೆ ಅದೇ ಸರಿಯಾದ್ದೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಭುಗಳು : ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ ಸಂಭ್ರಮದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಿಂದ ಜಟಿಲಗೊಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲ!

ಮಣಿಧರ : ಪ್ರಭು. ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲ. ನನಗೆ ತೋಚಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆಯೆನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ನುಡಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮಿಚ್ಛೆ.

ಪ್ರಭುಗಳು : ಛೆ! ಛೆ! ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಏನು? ಈಗ ಅಭಯ ಕುಮಾರರು

ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಬೇಡವಾದರೆ, ಆಕೆಯ ಭವಿಷ್ಯವೇನು? ಆಕೆಯ ಬದುಕಿಗೆ ದಾರಿಯಾವುದು?

ಮಣಿಧರ : ಪ್ರಭು. ಅದಕ್ಕೂ ನನ್ನದೊಂದು ಸಲಹೆ ಇದೆ. ವೈಶಾಲಿಯ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯ ಸ್ಥಾನ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದು; ಎತ್ತರದ್ದು. ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ಗೌರವದ ಪ್ರತೀಕ ಆಕೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಬೇಕಾದ್ದು. ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ್ದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಧರ್ಮ. ಆಕೆ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ ಬಾಳುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಲಭಿಸಬೇಕು. ಅರಮನೆಗೆ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶ. ರಾಜ ಮರ್ಯಾದೆಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ರಾಜ ಬೊಕ್ಕಸದಿಂದ ಒಂದಷ್ಟು ಸುವರ್ಣ ನಾಣ್ಯಗಳು ಆಕೆಯ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂದಾಯ ಆಗಬೇಕು.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ ನೀವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಯೂ ಮನುಷ್ಯಳು. ಎಲ್ಲರಂತೆ ಜೀವನ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಆಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೇ.

ಮಣಿಧರ : ನಾನು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಆಕೆಗೂ ಸುಖ, ಸಂತೋಷಗಳಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಾಳುವ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಆಕೆ ಯಾವುದೋ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನ ವಧುವಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಿಡುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೇ ನಷ್ಟ. ಆಕೆ ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಬಯಕೆಯ ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬಹುದು. ಒಂದು ರಾತ್ರಿಗೆ ನೂರು ಸುವರ್ಣ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. 'ನಗರ ವಧು'ವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಸಾಧು! ಸಾಧು!.... ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆ! ಮಗಧದಲ್ಲಿ ಅಂಬಾಪಾಲಿಯಂತೆ, ವೈಶಾಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೂ ಸೌಂದರ್ಯ ಪುತ್ಥಳಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ!.... ವೈಶಾಲಿಯ ಕೀರ್ತಿ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯಿಂದ ಅನ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಜನ, ಹಣ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿದು ಬಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದಾಯ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಮುಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಬಾಪಾಲಿಯನ್ನು ಮೀರಿದ ಸೌಂದರ್ಯರಾಶಿ ನಮ್ಮದೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ಅನ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕರುಬುವಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಭುಗಳು : ಅಭಯಕುಮಾರರೇ ಕೇಳಿದಿರಲ್ಲ! ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇನು?

ಸಾಲವತಿ : ಪ್ರಭು... ನನ್ನದೊಂದು.... (ಜನಗದ್ದಲದಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಂತು) ಮತ್ತೇನೂ ಮಾತೇ ಬೇಡ. ಸುಂದರಿ ಸಾಲವತಿ ವೈಶಾಲಿಯ ನಗರವಧು! ಅದೇ ಸರಿಯಾದ್ದು. ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ! ಜಯವಾಗಲಿ! (ಜಯಘೋಷ)

ಅಭಯಕುಮಾರ : (ಎತ್ತರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಪ್ರಭುಗಳೇ, ಪ್ರಜೆಗಳೇ. ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅತಂತ್ರ ಅಸಹಾಯಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವಾಗಲೀ ಸಂಕುಚಿತ ಭಾವನೆಯಾಗಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೂ ದನಿ ಸೇರಿದೆ. ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದೇ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ.

ಪ್ರಭುಗಳು : (ಸಾಲವತಿಗೆ) ಸುಂದರಿ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಭಿಮತ ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನು ರಾಜರತ್ನ; ಸೌಂದರ್ಯ ಶಿರೋಮಣಿ. ಅನಂಗ ಪೂಜಾರಿಣಿ! ನಾಳೆ ಶೃಂಗಾರ ವನದಲ್ಲಿ ಅನಂಗ ಪೂಜೆ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು. ನೀನೇ ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಣಿ. ನಿನ್ನ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು!! (ಕುಲಪುತ್ರರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ) ಕುಲಪುತ್ರರೇ ಇಂದು ನೀವು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯ ನಿಧಿಯೊಂದನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ತಂದು ನೀಡಿದ್ದೀರಿ. ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮುಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಸ್ವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಡುತ್ತದೆ... ಪ್ರಜಾಕೋಟಿಗೆ ವಸಂತೋತ್ಸವದ ಹಾರ್ದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು. ನಾಳಿನ ಅನಂಗ ಪೂಜೆಗೆ ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಾರ್ದಿಕ ಸ್ವಾಗತ ಸುಸ್ವಾಗತ.

(ಎಲ್ಲರ ಜಯಘೋಷ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಲವತಿ ಮೌನವಾಗಿ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಸಹಾಯಕತೆ ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕುಲಪುತ್ರರೂ ಅಸಹಾಯಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಲವತಿಯ ಕಡೆಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಜಯಘೋಷ ಗದ್ದಲಗಳು ಕರಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕತ್ತಲು ಆವರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.)

* * *

ಅಂಕ – 2

ದೃಶ್ಯ – 1

[ಸಾಲವತಿ ಹಂಸತೂಲಿಕಾ ತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಮಗ್ನಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ದುಂಡನೆಯ ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ಮೇಜಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಧು ಪಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದೆ. ಬೆಳ್ಳಿಯ ಅಗಲ ಬಾಯಿಯ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳಿವೆ. ಒಂದೆರಡುಗಳಿಗೆ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ನೀರವತೆ, ಮಂದವಾದ ಬೆಳಕು, ದೀರ್ಘ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಲವತಿಯ ಸೇವಕಿ ನೀಲಾ ಒಡತಿಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾಳೆ]

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ! ಒಡತಿ! (ಕೂಗುತ್ತ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾಳೆ) (ಚಿಂತಾ ಮಗ್ನಳಾಗಿ ಅವನತ ಮುಖಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಸಾಲವತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಇದೇನು ಒಡತಿ ಹೀಗೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೀರಿ? ತಾಳಿ. ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತೇನೆ.... ಒಡತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ನಿಮಗಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹುಡುಕಿದೆ. ನೀವು ಕಾಣದೆ ಹೋದದ್ದು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ ಒಡತಿ? (ಎಂದು ಮಾತಾಡುತ್ತಲೇ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಹತ್ತಿರ ತರುತ್ತಾಳೆ.)

ಸಾಲವತಿ : ನೀಲಾ ಆ ದೀಪವನ್ನು ಆರಿಸಿಬಿಡು. ನನಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಗದು. ನನ್ನ ಬದುಕೇ ಕತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಕತ್ತಲಿಗೆ ನಾನೂ ಒಗ್ಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ... ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನನಗೆ ಸಾಯಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ ಯಾಕಿಷ್ಟು ಬೇಸರಗೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಮೈ ಸ್ವಸ್ಥವಿಲ್ಲವೇ? ಅಲಂಕಾರವಿಲ್ಲದೆ, ಮ್ಲಾನವದನರಾಗಿ ಹೀಗೆ ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು

ಅಳುವಂತಹುದು ಏನಾಗಿದೆ ಒಡತಿ? ನಿಮಗಾಗಿ ವಣಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಗಣಶ್ರೇಷ್ಠರು ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲೇಬೇಕಂತೆ!

ಸಾಲವತಿ : ನೀಲಾ ಇಂದು ನಮಗೆ ಮೈ ಸ್ವಸ್ಥವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಬಿಡು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯುಂಟುಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳು.

ನೀಲಾ : ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಒಡತಿ (ಹೋಗುವಳು)

(ಮತ್ತೆ ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳ ನಂತರ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ನೀಲಾಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಸಾಲವತಿ)

ಸಾಲವತಿ : ನೀಲಾ! ನೀಲಾ! ನಿನಗೆ ಬಿಡುವಿದ್ದರೆ ಒಂದೆರಡು ತಾಸು ನನ್ನ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೋ. ಯಾಕೋ ಈ ದಿನ ನನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು, ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.... ಹೇಳು ನೀಲಾ.... ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತಾಳ್ಮೆ ಇದೆಯೇ?

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ! ಒಡತಿ! (ಭಾವನೆ ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತದೆ) ಇದೇಕೆ ಹೀಗೆ ಕೇಳುವಿರಿ? ನೀವಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಇನ್ನ್ಯಾರು ಒಡತಿ? ನಿಮಗಾಗಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ನೋವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೇನು ಧಾಡಿ! ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಮೂಕಳನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ಹೇಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ..... ನೀವೆಷ್ಟೇ ವೈಭೋಗದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಚಿಂತೆಯ ಹುಳು ಕೊರೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಅನುಮಾನ ನನಗೆ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಕೇಳುವ ಸಾಹಸವಾಗಲಿಲ್ಲ.... ನಾನು ನಿಮ್ಮ ದಾಸಿ; ಒಡತಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ, ಅವಳ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ದಾರ್ಷ್ಟ್ಯವೆನಿಸೀತೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ.

ಸಾಲವತಿ : ನೀಲಾ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗೆ ಯಾವುದೇ ಮುಜುಗರಗಳು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಈ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನನ್ನನ್ನು ತಾಯಿಯಂತೆ, ಗೆಳತಿಯಂತೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಿ. ನನ್ನ ಹಿರಿಯಕ್ಕನಂತೆ ನನ್ನ ಸುಖ, ಸಂತೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಜಿ ವಹಿಸಿದ್ದಿ. ನಿನ್ನೊಡನೆ ನನ್ನ

ಅಂತರಂಗವನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೇನು ಹಿಂಜರಿಕೆ ನೀಲಾ?

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ತಳೆದಿರುವ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥಳಾದೆ....ಹೇಳಿ ಒಡತಿ, ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊರೆದು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಚಿಂತೆಯೇನು? ನಿಮ್ಮ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ದೂರವಿಡಲು ನನ್ನಿಂದ ಎಂತಹ ತ್ಯಾಗವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೇನೆ.

ಸಾಲವತಿ : ಸಾಕು ನೀಲಾ! ಸಾಕು! ಇಷ್ಟು ಸಾಕು, ನಿನ್ನೀ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿದೆ. ನೀಲಾ... ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಈ ವೇಶ್ಯೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ; ನಿನಗೆ ನನ್ನ ವೃತ್ತಿ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಲಿಲ್ಲವೇ?

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ ನಾವು ಬಾಳುವ, ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ಬದುಕುಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ನಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಗಳಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಒತ್ತಡ ನಮ್ಮನ್ನು ನಮಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ, ದಾರಿಗಳಿಗೆ ದೂಡುತ್ತದೆ. ನಾವು ಆ ದಾರಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗಲಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಿನ ಬಾಗಿಲುಗಳೂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ನಮಗೆ ದಕ್ಕಿದ ಬದುಕನ್ನೇ, ಸ್ವರ್ಗವಾಗಲಿ, ನರಕವಾಗಲೀ, ನಂದನವಾಗಲೀ ಕೊಳೆತು ನಾರುವ ಚರಂಡಿಯಾಗಲಿ... ವಿಲಿವಿಲಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಲೇ ಕಡೆ ಗಳಿಗೆಯವರೆಗೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ನಮ್ಮ ದುರ್ದೈವ.

ಸಾಲವತಿ : ನೀಲಾ ನೀನೆಷ್ಟು ಜಾಣೆ, ಎಷ್ಟು ಗಹನವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಬಲ್ಲೆ.... ನೀನೆಂದಂತೆ ಈ ಬದುಕು ನನ್ನ ಕನಸೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಆಯ್ಕೆಯೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ' 'ನಗರವಧು' ಎಂದು ಮರ್ಯಾದೆಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ನಾನೊಬ್ಬಳು ಸೂಳೆ! ಮೇಲಂತಸ್ತಿನ ವೇಶ್ಯೆ! ಸುಖ, ಸಂತೋಷ, ವೈಭವಗಳು ನನ್ನದಾಗಿವೆಯೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ.... ಆದರೆ .... ಅದು ಸುಖವೇ? ಸುಖವೆಂದು ಕಳೆಯುವ ಒಂದೊಂದು ರಾತ್ರಿಯೂ ಹಿಂಸೆ, ನೋವು. ನರಕ! ನನ್ನ ಮುಖ ನನ್ನ ದೇಹದ ಅಂಗುಲಂಗುಲವನ್ನೂ ಕಾಮುಕ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಪರ್ಯಟಿಸಿ, ನನ್ನ

ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಇಂದ್ರ ಪದವಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗುವ ಈ ಶ್ರೀಮಂತ ಗಂಡಸರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.... ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯರಿದ್ದೂ ಈ ಎಂಜಲು ಮೈಗಾಗಿ ಹಪಹಪಿಸುವ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ;... ಕನಿಕರವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದರೂ ಯಾವೊಬ್ಬ ಪುರುಷನೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಟ್ಟಲಿಲ್ಲ; ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಗಂಡ, ಮಕ್ಕಳು, ಮನೆ ಎಲ್ಲ ಇದ್ದು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ.... ಆದರೆ....? (ಶೂನ್ಯದೃಷ್ಟಿ)

ನೀಲಾ : ಹೇಳಿ ಒಡತಿ, ಹೇಳಿ ಆದರೆ.... ಆದರೆ.... ಏನಾಯಿತು?

ಸಾಲವತಿ : ವಿಧಿ ನನ್ನನ್ನು ಇಂತಹ ದರಿದ್ರ ಬದುಕಿಗೆ ದೂಡಿತು. ನಾನೂ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ಉತ್ತಮ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ. ಸ್ವರ್ಣ ತಜ್ಞರಾದ ಕುಲಪುತ್ರ ದವಳಯಶರ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರಿ. ಕುಲಮರ್ಯಾದೆ, ವಂಶಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಡತನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಯಾರ ಹಂಗಿಗೂ ಒಳಗಾಗದೆ ದೈನ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೈಚಾಚದೆ, ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಸುವರ್ಣ ಕಲೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹೇಗೋ ಜೀವನ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ದುರಾದೃಷ್ಟ!... ನನಗೆ ಎಂಟು ವರ್ಷವೂ ಇರಲಾರದು ನನ್ನ ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ಅಪ್ಪನ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದೆ. ನಾನು ದೊಡ್ಡವಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ನನ್ನ ಮದುವೆಯ ಚಿಂತೆ ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ನಾನೂ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣತೊಡಗಿದೆ.

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ, ಲೋಕೈಕ ಸುಂದರಿಯಾಗಿರುವ ನಿಮಗೆ ಮದುವೆಯೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಅಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ರಾಜಕುಮಾರನೇ ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಸಾಲವತಿ : ಹೌದು ನೀನು ಊಹಿಸಿದಂತೆ ನಾನೂ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನೇ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅರಮನೆ. ಐಶ್ವರ್ಯ, ವಸ್ತ್ರ, ಒಡವೆ, ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ದಾಸಿಯರ ದಂಡು! ಎಲ್ಲ.... ಎಲ್ಲ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ... ಸದಾನೀರದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತ ಮೈ ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. .....ಬಿಳೀ ಕುದುರೆ ಏರಿ ಚಿಕ್ಕೆಗಳ

ಲೋಕದಿಂದ ರಾಜಕುಮಾರನೊಬ್ಬ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಎತ್ತಿ ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಗಾಲೋಟದಿಂದ ಓಡಿ ದೂರ ದೂರ ಕ್ಷತಿಜದ ಆಚೆ ಯಾವುದೋ ಯಕ್ಷಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ದಂತೆ ಕನಸು... ಬರೀ ಕನಸುಗಳೇ ನನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದವು... ಅಪ್ಪ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಹಣ... ಹಣ.... ಸುವರ್ಣ ಮುದ್ರೆಗಳು.... ಇವೇ ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥ. ಅದೊಂದಿದ್ದರೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲ ಲೋಪಗಳೂ ಚಿನ್ನದ ಹಳದಿ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಣದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಜೋಪಾನ ಮಗು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ನೀಲಾ : ನಿಮ್ಮ ಕನಸುಗಳು, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮಾತುಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ಒಡತಿ.

ಸಾಲವತಿ : (ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟು) ಹೂಂ! ಸತ್ಯ....ಸತ್ಯ.... ಎಲ್ಲಿಯ ಸತ್ಯ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಗಟ್ಟಲೆ ಹಣ ಇದೆ. ಸುಖ ಇದೆ. ಭವ್ಯವಾದ ಅರಮನೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ನಾನೇ ಇಲ್ಲ....ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ?... ನಾನು... ನಾನು... ಸದಾ ನೀರದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಡ ಕುಟೀರದಲ್ಲಿ, ನನ್ನದೇ ಒಂದು ಮುಗ್ಧ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದವಳು ಈಗೆಲ್ಲಿ? 'ನಾನು' ಎಂದೊ ಸತ್ತು ಹೋದೆ.

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ ಬೇಡ.

ಸಾಲವತಿ : ಈಗ...? ಈಗ ನಾನು ಯಾರು...? (ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೀಗಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ) ನಾನು ಅನಂಗ ಪೂಜಾರಿಣಿ! ವೈಶಾಲಿಯ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ!! ಹಗಲಿರುಳೂ ನನ್ನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತರು, ವರಿಷ್ಠರು, ರಾಜಪುರುಷರು... ಆರಾಧಿಸುವ ಸೌಂದರ್ಯದ ಅಧಿದೇವತೆ!!!

ನೀಲಾ : ಮತ್ತೇಕೆ ಚಿಂತೆ ಒಡತಿ?

ಸಾಲವತಿ : ನೀಲಾ ಮನುಷ್ಯನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಹಣ. ಐಶ್ವರ್ಯ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಷ್ಟೇ ಸಾಲದು. ನಾನು ಬಯಸಿದ್ದು ಇವಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ

ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಾನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಬೆಲೆ?!... ನಾನೊಂದು ತೆರೆದ ಬೀದಿ! ಬಂದವರೆಲ್ಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರು. ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು!! ಯಾರ ಯಾರದೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು!.. ರಾತ್ರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹಪಹಪಿಸುವ ಕಾಮಾತುರರು ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮರ್ಯಾದಸ್ತರಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನನ್ನ ನೆರಳಿನಿಂದಲೂ ದೂರ ಇರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ....

ನೀಲಾ : ಮತ್ತೇಕೆ ಈ ಬದುಕನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರಿ?

ಸಾಲವತಿ : ನಾನು ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಇದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡನೆಂದು ತಿಳಿದೆಯಾ? ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿನ ನಯವಂಚಕತೆ, ವಿಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳೇ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಕೂಪಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದವು. ಯಾವ ಜನ್ಮದ ಸೇಡೋ ಈ ಪುರುಷ ಜಾತಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ನೀಲಾ : (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಸೇಡು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೇಕೆ ಸೇಡು! ನೀವೇನು ಮಾಡಿದಿರಿ ಆ ಪುರುಷರಿಗೆ

ಸಾಲವತಿ : ಏನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ರೂಪವೇ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಶತ್ರುವಾಯಿತು.

ನೀಲಾ : ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ ಒಡತಿ.

ಸಾಲವತಿ : ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ... ಇದೇ ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸುಂದರಿಯರ ಆಯ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ. ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಆದವಳಿಗೆ ದೊರೆತದ್ದೇನು ಗೊತ್ತೆ?.... ಸೂಳೆಗಾರಿಕೆ! ಇದರ ಹಿಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಪಿತೂರಿಯೇ ನಡೆದಿರಬೇಕು! ನಾನು ತೋರಿದ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಧಟತನಕ್ಕಾಗಿ ದೊರೆತ ಶಿಕ್ಷೆ! ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಾಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲೇ ನಿರ್ಬಂಧದ ನೇಣನ್ನು ಸುತ್ತಿದರು.... ವಜ್ಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ದಕ್ಕಬಾರದಂತೆ!! ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ವಜ್ಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲದರ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕಂತೆ!! ಸ್ವಾರ್ಥಪರನಾದ ಅಸೂಯಾಪರನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನಿಂದ ಸರಕಿನಂತೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗ

ಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಒಬ್ಬ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಯಜಮಾನನಾಗಿ ಸೇಡು ತೀರಿಸಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸಿದ; ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ತನಗೆ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದು ಏನೇನೋ ಬಡಬಡಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದು ಇರಿಸಿದ. ನನಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತಲೇ ನನ್ನ ಜೊತೆಗಿನ ರಾತ್ರಿಗಳಿಗೆ ತಾನೇ ಬೆಲೆಯನ್ನೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿಬಿಟ್ಟ!! (ವ್ಯಂಗ್ಯ)

ನೀಲಾ : (ನೋವಿನಿಂದ) ಅಯ್ಯೋ ಒಡತಿ! ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೀವೇಕೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಿರಿ? ನಿಮಗೂ ಮಾತನಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇತ್ತಲ್ಲ? ನೀವೂ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯಳೆಂಬುದನ್ನು ಚೀರಿ ಹೇಳಬೇಕಿತ್ತು. 'ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ತಾನೇ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಳು' ಎಂದು ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಿತ್ತು.

ಸಾಲವತಿ : ಅದೇ ನನ್ನ ದುರಂತ! ಅಪ್ಪನಿಲ್ಲದೆ ಅನಾಥಳಾಗಿದ್ದ ನನಗೆ ಈ ಎಂಟು ಜನ ದಾರ್ಶನಿಕ ಕುಲಪುತ್ರರು ಅಣ್ಣಂದಿರಾಗಿ ದೊರೆತರು. ಅವರ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ತೆಪ್ಪಗಿದ್ದೆ. ಈ ಅಸಹಾಯಕತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ! ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ, ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯ!! ಇಂತಹ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆಗೆ ದೊರೆತ ಪ್ರಚಂಡ ಪುರಸ್ಕಾರ. ಒಪ್ಪಿಗೆ; ಒತ್ತಾಸೆ. ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ, ಬಹುಮತಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ. ಅವರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸಾಹಸ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಗ ಇರಲಿಲ್ಲ.... ಅಲ್ಲದೆ ಮಗಧದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ!! ಅಲ್ಲಿನ ಅಂಬಾಪಾಲಿಯ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ವೈಶಾಲಿಯೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಛಲ. ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಪತ್ತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕನಸು.... ಎಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸೂಳೆಯನ್ನಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು.

ನೀಲಾ : ಅಂದರೆ....? ಬಲವಂತ....? ಒತ್ತಾಯಗಳಿಂದಾದುದು.

ಸಾಲವತಿ : ಹೂಂ! ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೌದು.... ಆದರೆ... ಆದರೆ.... ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣ

ಳಾಗಿದ್ದೀನಿ. ನೀಲಾ... ಇದೆಲ್ಲ ಆಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಿನ್ನೂ ನನ್ನದು ಕನಸು ಕಾಣುವ ವಯಸ್ಸು. ಹಸಿ ಭಾವನೆಗಳು; ಅಪ್ರಬುದ್ಧ ಸ್ಥಿತಿ. ಅಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಕಣ್ ಕುಕ್ಕುವ ಸಿರಿ ಸಂಪತ್ತಿನ, ಭೋಗ ಜೀವನದ ಆಸೆಯ ಸೆಳವು. ನನ್ನೊಳಗಿನ ಅಹಂ ಹೆಡೆ ಬಿಚ್ಚಿತು.... ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಕನಸುಗಳು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡವು!! ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಗೌರವ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಸುಖ ಸಂಪತ್ತು ವೈಭೋಗಗಳು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ತೆರೆದು ನಿಂತಿರುವಾಗ ನಾನೇಕೆ ಹಿಂಜರಿಯಬೇಕೆನಿಸಿತು. ರಾತ್ರಿಗಳು ತಂದು ಕೊಡಬಹುದಾದ ನೋವಿನ ಅನುಭವದ ಕಲ್ಪನೆ ನನಗಿಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ನನಗೂ ಕೆಲವರ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯೊಡೆಯಿತು. ನನ್ನ ಈ ಸೌಂದರ್ಯದ ಚಾಟಿಯಿಂದ ಗಂಡುಗಳನ್ನು ಬುಗುರಿಯಾಡಿಸಿ ನೋಡಬೇಕೆನಿಸಿತ್ತು!

ನೀಲಾ : ಹೋಗಲಿ ಆ ಸಮಾಧಾನವಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೇ?

ಸಾಲವತಿ : ಅದೇ ನನಗೆ ನೋವು, ಯಾರನ್ನು ಆಡಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೋ ಗುಲಾಮನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆನೋ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದ. ಆದರೆ... ಆದರೆ ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ನೆರಳನ್ನೂ ಇತ್ತ ಸುಳಿಯ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು, ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ, ನಿರಾಕರಿಸಿ ಎಂತಹ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ ಗೊತ್ತೆ? ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿಯನ್ನಾದರೂ ಸೆಳೆದು ಕುಣಿಸಬಲ್ಲವಳಾದ ನಾನು ಇವನನ್ನು ಸೆಳೆಯಲಾರದೆ, ಸೋಲಿಸಲಾರದೆ ಹೋದೆ... ಎಂತಹ ಅಪಮಾನ... ನೀಲಾ.... ಎಂತಹ ಅಪಮಾನ!... ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯ ಅಭಿಮಾನ ಭಂಗ... ಇಲ್ಲ.... ಇಲ್ಲ... ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲೇಬೇಕು... ನನ್ನ ತೋಳುತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಪೌರುಷವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು!... ನಾನಿಲ್ಲದೆ ಅವನಿಗೆ ಬದುಕು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾನು ಬಿಡಲಾರೆ..... ಬಿಡಲಾರೆ ನೀಲಾ (ಉದ್ವಿಗ್ನಳಾಗುತ್ತಾಳೆ)

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ! ಒಡತಿ! ಇಷ್ಟೊಂದು ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ ಕೂಡದು. ನಿಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ.

ಸಾಲವತಿ : ನೀಲಾ... ನೀಲಾ.... (ಕನಸಿನಂತೆ) ಈಗ ಅದು... ಅದು...

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ!.... ಒಡತಿ!.... ಏನನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ?

ಸಾಲವತಿ : ಅದೇ ನೀಲಾ... ಆ ನನ್ನ ಕೂಸು... ಈಗ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲ...? ತನ್ನನ್ನು ಅನಾಥವಾಗಿ ಎಸೆದ ತಾಯಿಯನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಲ್ಲ...? ಇಲ್ಲ... ಅದು ಸತ್ತು ಹೋಗಿರಬೇಕು.... ಹೌದು ಸತ್ತಿರುವುದೇ ಖಂಡಿತ!!

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ ಗತಿಸಿಹೋದುದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡೇಕೆ ಕೊರಗುತ್ತೀರಿ?

ಸಾಲವತಿ : ಅಬ್ಬ! ನಾನೆಂತಹ ಚಂಡಾಲ ತಾಯಿ! ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತಹ ಹೆಣ್ಣೊಂದು ಇರಲಾಗದು. ತನ್ನೊಡಲ ಭಾಗವನ್ನು, ತನ್ನೆದೆಯ ಖಂಡವನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಾಯಿಯೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿಸಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿರುವೆಯಾ ನೀಲಾ?....

ಸಾಲವತಿ : ಇಲ್ಲ ನೀಲಾ..... ನನಗೆ ಅದು ಬೇಕು... ಅದು ಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಾಡಬೇಕೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾತ್ರಿಯ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದು ಚೀರಿ ಚೀರಿ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ. "ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಹೀಗೆ ಎಸೆದೆ?... ನೀನು ತಾಯಿಯಲ್ಲ ರಾಕ್ಷಸಿ... ರಾಕ್ಷಸಿ' ಎಂದು.

ನೀಲಾ : ನೀವೇ ಅಲ್ಲವೆ ಒಡತಿ. ಅದನ್ನು ಒಂದು ಹುಣ್ಣಿನಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿಸಾಡಿ ಬಾ ಎಂದದ್ದು... ಪಾಪ! ಮುದ್ದಾದ ಮುಖ. ಮುಗ್ಧವಾದ ನಗೆ!!... ಅದನ್ನು ತೊರೆದು ಬರುವಾಗ ನನ್ನೆದೆ ಹಿಂಡಿದಂತಾಯಿತು... ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಅಸಹಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಾಲವತಿ : ಅದು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಅಪ್ಪ ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಹೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಿರುವೆನೇ? ತಾಯಿ ನಾನಿರಬಹುದು. ಯಾವ ತಂದೆಯ ಮಗುವೆಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು?... ಅಲ್ಲದೆ ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದಂತೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?...

ಅಲ್ಲದೆ ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದಂತೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?.... ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನರಿತೇ... ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಅದೊಂದೇ ದಾರಿ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇದ್ದುದು..... ನೀನೇ ಹೇಳು ನೀಲಾ... ನಾನು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡುದು, ಬೇರೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೇ ತಾನೇ?!

ನೀಲಾ : ನಿಮ್ಮನ್ನು, ನಿಮ್ಮ ನೋವನ್ನು ನಾನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಒಡತಿ. ಗತಿಸಿಹೋದ ಕಹಿ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡೇಕೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಆಗಬೇಕಾದದ್ದು ಆಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಸುಖವಾಗಿರಿ ಒಡತಿ.

ಸಾಲವತಿ : (ಆರ್ತದನಿಯಲ್ಲಿ) ನೀಲಾ, ದೇವರು ನನಗೇಕೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟ? ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪವಾದರೂ ಏನು? ಬರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಹಸಿದ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಂತೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ದೇಹ, ಮನಸುಗಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬೇಕಿಲ್ಲ; ನನ್ನ ಭಾವನೆಗಳು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಂದಚೆಂದಗಳ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ಬರಿದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಿಕ್ಕಿದಷ್ಟು ದೋಚಿಕೊಂಡು ಸಲೀಸಾಗಿ ನಡೆದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ..... ಅವರ ಕಾಮದ ಹಸಿವು ತೀರುವವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾದಕವಾಗಿ, ಮೋಹಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಗೊತ್ತೇ ನೀಲಾ? ನನ್ನ ದೇಹದ ಅಂಗುಲಂಗುಲವನ್ನೂ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಶಬ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ; ಕವಿತೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶೃಂಗಾರ ಕವಿಗಳು!! ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಬೇಕಿಲ್ಲ... ನಾನೇ ಬೇಡವೆಂದಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕರುಳಿನ ಕುಡಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ?..... ಅದನ್ನು ಉಳಿಯಗೊಡುತ್ತಾರೆಯೇ?... ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದೆ... ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇನು ತಪ್ಪು?

ನೀಲಾ : ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಒಡತಿ.... ಎಲ್ಲವೂ ವಿಧಿವಿಲಾಸ, ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ, ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಬ್ರಹ್ಮರು ನಾವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವೇ ನಮ್ಮನ್ನೇಕೆ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು?.... ಬನ್ನಿ

ಒಡತಿ ಹೊರಗೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನ ಆ ತಂಪು ಬೆಳಕಲ್ಲಿ ಒಳಗಿನ ಉರಿಯನ್ನಷ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಬರೋಣ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಹಾಯೆನಿಸೀತು.

* * *

ದೃಶ್ಯ – 2

[ವೈಶಾಲಿಯ ರಾಜಬೀದಿ. ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಚೌಕಾಕಾರದ ಜಗುಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲೂ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿವೆ.ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಮಂದಿ ನಾಗರಿಕರು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಭಟರು ತರಾತುರಿಯಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜಗುಲಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಡೀ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆತಂಕ, ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತವೆ. ರಾಜಭಟರು ತರಾತುರಿಯಿಂದ ಓಡಾಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ರಾಜಭಟನನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ.]

ವ್ಯಕ್ತಿ : ಓ ಅಣ್ಣಾ! ಅಣ್ಣಾ! ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲು (ಎಂದು ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಾನೆ.) ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟು ಅವಸರ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದೀ?

ರಾಜಭಟ : ಅವಸರ, ಗಾಬರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನು ಇರಲು ಸಾಧ್ಯ. ದೇಶ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಉರೀತಿರಬೇಕಾದರೆ?

ವ್ಯಕ್ತಿ : ಯಾಕಣ್ಣ, ಯುದ್ಧದ ಸಮಾಚಾರ ಏನಾಯಿತು? ನಮಗೆ ಗೆಲುವು ಸಿಗೋ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆಯೇ?

ರಾಜಭಟ : ಏನು ಹೇಳೋಕೆ ಆಗುತ್ತೆ ಅಣ್ಣ? ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಸೈನಿಕರು ಬಹಳ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವತಃ ಮಣಿಧರ ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ ಕಣಕ್ಕಿಳಿದು ನಮ್ಮವರನ್ನು ಹುರುದುಂಬಿಸಿ, ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ನೋಡಬೇಕು.

ವ್ಯಕ್ತಿ : ಜನ ಈಗ ತಾನೇ ಏನೋ ಗುಸು ಗುಸು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಭಯ ತೋರಿದ ಹಾಗಿತ್ತು.

2ನೇ ರಾಜಭಟ : ಲೋ ಗಿರಿಧರ ಇಲ್ಲೇನು ಮಾತಿಗೆ ನಿಂತೆ. ನಡೆ ಸಮರ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಈಗ ತಾನೇ ಸಂದೇಶವಾಹಕರು ಬಂದು ಪ್ರಭುಗಳನ್ನು ಆತುರವಾಗಿ ಕಾಣಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ ಗಾಭರಿ, ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಭೀತಿ, ಅವನ ಆತುರ ಇದೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ, ಏನೋ ಅನಾಹುತ ಆದ ಹಾಗೇ ಇದೆ. ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಉಪರಾಜರುಗಳು, ಮಂತ್ರಿಗಳು. ಪ್ರಭುಗಳು ಗೂಢಗೃಹ ಸೇರಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ.,

ವ್ಯಕ್ತಿ : (ದುಃಖದಿಂದ) ವೈಶಾಲಿಯ ಭವಿಷ್ಯ ಏನಾಗುವುದೋ?... ಅಲ್ಲ, ಇಷ್ಟೂ ವರ್ಷಗಳು ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ಇದ್ದು ಈಗ ದಿಢೀರನೆ ಯುದ್ಧ ಘೋಷಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೇನಿತ್ತು?

ರಾಜಭಟ : ಇದೆಲ್ಲ ಆ ಮಹಾತಾಯಿಯಿಂದ? (ಕೋಪ, ತಿರಸ್ಕಾರ)

ವ್ಯಕ್ತಿ : ಅಂದರೆ? ಮಹಾತಾಯಿ?.... ಯಾರು ಆ ಮಹಾತಾಯಿ?

ರಾಜಭಟ : ಇನ್ನ್ಯಾರು? ಅವಳೇ! ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ.

2ನೇರಾಜಭಟ : ಅವಳನ್ನೇಕೇ ದೂರುತ್ತೀ ಮಿತ್ರಾ ಮಗಧವುಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ವೈಶಾಲಿಯನ್ನು ಶತ್ರುದೇಶವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಏನೋ ಒಂದು ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ, ಅದೇ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಗಳು ವಸಂತೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಮೈತ್ರಿ ಸಾಧಿಸಿತು. ಸಾಲವತಿಯಂತಹ ಸುಂದರಿ 'ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ' ಯಾದಳು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶದ ಜನ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಹಣ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೊಕ್ಕಸ ಸೇರುವುದು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಮತ್ತು ವೈಶಾಲಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧೀಯೂ ಮಗಧದ ಕಣ್ಣುಕುಕ್ಕಿತು.

ವ್ಯಕ್ತಿ : ಅದಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆ?

2ನೇರಾಜಭಟ : ಅದಷ್ಟೇ ಇರಲಾಗದು. ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಾಲವತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪಿತೂರಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂತು. ವೈಶಾಲಿ ಅದನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿ ಮಗಧದ ನಡತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿತು. ಬಲವಂತದಿಂದಲಾದರೂ ಅವಳನ್ನು ಪಡೆಯಲೂ ಈ ಯುದ್ಧ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು.

ವ್ಯಕ್ತಿ : ಅಯ್ಯೋ ರಾಮ. ಆ ಒಬ್ಬ ಸೂಳೆಗೆ ದೇಶಾನ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂತೆ?

ರಾಜಭಟ : ಏಯ್! ಏನು ಮಾತನಾಡುವುದು. ಸೂಳೆ, ಗೀಳೆ ಅಂತ ನಿನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದೆ ಆದರೆ, ನಾಲಿಗೆ ಸಿಗಿದುಬಿಟ್ಟೇನು. ಆಕೆ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠ ನಗರವಧು ತಿಳಿಯಿತೇ?

2ನೇ ರಾಜಭಟ : ನಡೆ ತಮ್ಮ. ನಮಗೆ ಬೇಗ ಅರಮನೆ ಕಡೆ ಹೋಗಬೇಕಿದೆ. ಪ್ರಭುಗಳ ಆದೇಶ ಏನು ಬರುವುದೋ? (ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ)

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಲೇ ಅಣ್ಣ, ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಿಂದ ಏನು ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿರಬಹುದು?.. ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಯುದ್ಧ ಆಗಬೇಕಾಯ್ತು! ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 8 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಂಭ್ರಮ, ಗದ್ದಲ ಇತ್ತು. ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ಯುದ್ಧ.. ನೋವು... ಸಾವು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಮರಳಿ ಬರ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ!

ಮೊದಲವ್ಯಕ್ತಿ : ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹತಾಶೆ! ವೈಶಾಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪತ್ತು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನವರ ಪರಾಕ್ರಮವೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾದುದ್ದಲ್ಲ. ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಮಗಧಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ವೈಶಾಲಿ ಸೈನಿಕರು ಜಯಘೋಷದೊಂದಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಹೋಗಿರುವವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೈನಿಕರಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ ಮಣಿಧರ ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದಾರಂತೆ!

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಮಣಿಧರ ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ಆ ಸಾಲವತಿ ಹೋಗಲು ಬಿಟ್ಟಳೆ?... ಮೂರು ಹೊತ್ತೂ ಅವಳ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದ್ದೆ.

ಮೊದಲವ್ಯಕ್ತಿ : ನೀನು ಕೇಳಿರುವ ಸುದ್ದಿಯೇನೋ ಸರಿಯಾದ್ದೆ! ಮಣಿಧರ ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ ಸಾಲವತಿಯ ಖಾಯಂ ಗಿರಾಕಿ. ಬಹಳ ಆಪ್ತ ಸ್ನೇಹ. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ!!... ಅದೆಲ್ಲ ನಿಜವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರ ಖಾಸಗಿ ವಿಚಾರಗಳು ನಮಗ್ಯಾಕೆ? ಮಣಿಧರರು ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಅನ್ನುವುದಷ್ಟೇ ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯ.

(ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಡಂಗುರದವನ ಪ್ರವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಡಂಗುರದ ಸದ್ದು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚದುರಿ ನಿಂತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿ

ಗುಂಪುಗೂಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಡಂಗರದವನ ಮಾತುಗಳ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಮ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ)

ಡಂಗುರದವ : ಕೇಳ್ರಪೋ ಕೇಳ್ರಿ ಎಲ್ಲ ಮಹಾರಾಜಗಳು ರಾಜಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಭುಗಳು ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೈಶಾಲಿ ಮತ್ತು ಮಗಧದ ಯುದ್ಧ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹೊಸ ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನೂ ಆರಿಸಲಾಗುವುದು. ತಾವೆಲ್ಲರೂ ತಪ್ಪದೆ ಈ ಕೂಡಲೇ ಹೊರಟು ಬರಬೇಕ್ರಪೊsss.....! ಎಂದು ಎರಡು ಮೂರು ಸಲ ಘೋಷಿಸಿ ಹೊರಡಲು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆತನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿ : ಅಣ್ಣ ಇದೇನು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ವೈಶಾಲಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ?

ಡಂಗುರದವ : ಇಬ್ಬರೆಲ್ಲಿ? ಒಬ್ಬರೇ ಹೌದು.

ವ್ಯಕ್ತಿ : ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮಣಿಧರ ಸೇನಾಪತಿಗಳು?

ಡಂಗುರದವ : ತಮ್ಮ, ಒಂದು ದುಃಖದ ಸಂಗತೀನೂ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಮಣಿಧರ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ನಿನ್ನೆಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆದರಂತೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿ : (ಜೋರಾಗಿ) ಏನು! ವೀರಸ್ವರ್ಗವೇ?... ಅಯ್ಯೋ.... ಗೆಳೆಯರೇ... ಕೇಳಿ... ಕೇಳಿ ಗೆಳೆಯರೇ. ನಮ್ಮ ಮಣಿಧರ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ವೀರಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆದರಂತೆ!!

ಜನ : (ಹಾಹಾರಿ) ಏನು? ನಮ್ಮ ಮಣಿಧರರು ಇನ್ನಿಲ್ಲವೇ? ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ!! ಹಾಗಾದರೆ ವೈಶಾಲಿಯ ಗತಿ?... ನಾವು ಇನ್ನು ಸೋತಂತೆಯೇ!!

ವ್ಯಕ್ತಿ : ಛೆ! ಛೆ! ವೈಶಾಲಿಗೆ ಸೋಲೇ! ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಭಟರಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಸಮಯ ಬಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯೂ ಖಡ್ಗ ಹಿಡಿದು ಹೋರಾಡಬಲ್ಲ.

ಡಂಗುರದವ : ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ಈ ಆತುರದ ಸಭೆ!... ಹೊಸ ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಆಗಬೇಕು.

ವ್ಯಕ್ತಿ : ಅವರಷ್ಟೇ ಸಮರ್ಥರು ನಮ್ಮ ಆಭಯಕುಮಾರ ಉಪ ರಾಜರಿಲ್ಲವೇ?

ಡಂಗುರದವ : ಸರಿಯಾಗಿ ಊಹಿಸಿದೆ ತಮ್ಮ. ಉಪರಾಜರಾದ ಅಭಯ ಕುಮಾರರೇ ಮುಂದಿನ ಸೇನಾಪತಿಗಳು!! ಅವರಿಗೇ ಸೇನಾಪತಿ ಪಟ್ಟ!.... ಎಲ್ಲ ಮಹಾಜನಗಳು ಸೇರಿ ಅವರಿಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಉತ್ತೇಜನಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಬೇಕು.

ಜನಗಳು : ಬನ್ನಿ ಗೆಳೆಯರೇ, ನಾವು ಈಗಲೇ ಹೊರಟು ಆ ವೀರ ಪುರುಷರಿಗೆ ಶುಭ ಹಾರೈಸೋಣ.... (ಡಂಗುರದವನನ್ನು ಕುರಿತು) ನಡಿಯಣ್ಣ ನಾವೂ ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರುತ್ತೇವೆ.

(ಜನ ಹೋಗುವರು)

* * *

ದೃಶ್ಯ – 3

(ಸಾಲವತಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ನೀಲಾ ಮಧುಪಾತ್ರೆಗೆ ಮಧುವನ್ನು ಸುರಿದು ಸುರಿದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.)

ಸಾಲವತಿ : (ರೋಷ, ಆಕ್ರೋಶಗಳಿಂದ) ಅಪಮಾನ! ಅಪಮಾನ!! ಅಬ್ಬ! ಎಂತಹ ಅಪಮಾನ!... ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಜನ ಹೇಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ಗೊತ್ತೆ ನೀಲಾ! ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆ; ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳು!... ಮೊನಚು ಮುಳ್ಳು!! ತಿರಸ್ಕಾರ, ಅವಹೇಳನಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಏನೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದರು ಗೊತ್ತೆ?.. ನಾನು ದರಿದ್ರ ಸೂಳೆಯಂತೆ! ರಾಕ್ಷಸಿಯಂತೆ!! ವೈಶಾಲಿಯ ಶಾಪವಂತೆ. ಸೌಂದರ್ಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಷ ವೃಕ್ಷವಂತೆ!!... ಇನ್ನೂ ಏನೆಲ್ಲ ಅಂದರು ಗೊತ್ತೆ?... ಅವರಿಗೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಿದೆ ನೀಲಾ?... ಅವರೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? (ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಾಳೆ.)

ನೀಲಾ : ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊ ಒಡತಿ. ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೆಂಕಿ ಹೀಗೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದೆ. ಅವರ ಸಂಕಟ, ತಳಮಳ, ಗಂಡ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ವಿಹ್ವಲತೆ–ಎಲ್ಲವೂ ಅವರ ವಿವೇಕ, ತಾಳ್ಮೆಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಾರಿಕೊಳ್ಳಲು

ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೆಪವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹತೋಟಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೇ ಅವರು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.... ಆದ್ದರಿಂದ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೊರಗಬೇಡಿ.

ಸಾಲವತಿ : ಹೇಗೆ ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಹೇಳು ನೀಲಾ? ನನ್ನ ನೆರಳನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತ ಮಾತು ಮಾತಿಗೂ ಕಟಕಿಯಾಡುತ್ತ, ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಆ ನೋವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ?... ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಾನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆನೇ?... ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವವರಿಗೆ ನಾನು ಹೊಣೆಯೇ? ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗೆ? ರಾಜಕೀಯ ಜೂಜಾಟದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನೇ ಸಿಲುಕಿಸುವುದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ?

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ!.... ಈ ಯುದ್ಧ ಸಂಭವಿಸಲು ನೀವೂ ಒಂದು ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ಜನಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಆಪ್ತರ, ಆತ್ಮಜರ, ಗಂಡಂದಿರ, ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ ಸಾವು ನೋವುಗಳು ಅವರನ್ನು ಹುಚ್ಚರನ್ನಾಗಿಸಿದೆ.

ಸಾಲವತಿ : ಇನ್ನೂ ಏನೆಂದರು ಗೊತ್ತೇ ನೀಲಾ... ವಿಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದೊಳಗೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಹಾಲಾಹಲವಂತೆ!.... ಓಹ್ ಒಂದೇ ಎರಡೇ!... ಎಷ್ಟೊಂದು ಬೈಗಳು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ....ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ... ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪರಾಧೀನತೆಯ ಬೇಡಿ ತೊಡಿಸಿದ... ನರಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದ, ಕೇವಲ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು, ಕನಸನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದ, ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಒಂದು ದರಿದ್ರ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ...?.. ಅಲ್ಲ... ಅಲ್ಲ... ಅದು ಅನಿಷ್ಟ ಸೂಳೆಗಾರಿಕೆ? .... ಅವನ ಸಾವು... ಅವನಿಗೆ ದೊರೆತ ದಂಡನೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ ! ಒಡತಿ ! ಸಾಕು ಮಾಡಿ... ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಿ... ನೀವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ರೋಷದಿಂದ, ಸೇಡಿನಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ... ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ್ದರೆ, ನೀವು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಬಾರದು.

ಸಾಲವತಿ : ಏನದು ನೀಲಾ?

ನೀಲಾ : ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಾ?.... ಒಂದು ದಿನ ಬರದಿದ್ದರೆ ನೀವು ಎಷ್ಟೊಂದು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಪದೇ ಪದೇ ನನ್ನ ಕಳಿಸಿ ಮಣಿಧರರ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಬರಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ.

ಸಾಲವತಿ : (ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕು) ನೀಲಾ! ನೀಲಾ!.... ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಜವೆಂದು ನಂಬಿದೆಯಾ?..... ಅದು ಬರೀ ನಾಟಕ! ನಾಟಕ!... ಅವನಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅವನಿಗಾಗಿ ನಾನು ಹೇಗೆ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಂಬಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದಂತೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ನಾನಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣದ ಬದುಕೂ ಅಸಹನೀಯವೆನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬಲಿಯಬೇಕಿತ್ತು. ಎಂತಹ ವೀರ! ಎಂತಹ ಶೂರ!.... ನನ್ನ ನೆನಪೇ.... ನನ್ನ ಚಿಂತೆಯೇ ಅವನಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮ, ಶೌರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಬಳಿಸಿರಬೇಕು. ಯುದ್ದದಲ್ಲಿ ಮನವಿಲ್ಲದೆ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತುತ್ತಾಗಿರಬೇಕು.

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ ನಿಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಸಾಧುವಲ್ಲ. ಇದೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ದೇಶದ್ರೋಹವೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ಸಾಲವತಿ : ದೇಶದ್ರೋಹ!.... ಯಾವ ದೇಶ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆಯೋ ಆ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಹೇಗೆ ಮೂಡಲು ಸಾಧ್ಯ.... ದೇಶಪ್ರೇಮಿಯಾದ ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ನಿಗ್ರಹದ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತು.... ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗಲೂ ನೆನಪಿದೆಯಾ? ಅವನಿಂದ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಏನು ಬರೆದಿದ್ದ! ಅಬ್ಬ!.... "ವೈಶಾಲಿಯ ಸೌಂದರ್ಯ ದೇವತೆ! ನೀನಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಇದೆ. ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ; ಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ಆಟವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಈಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗಲೀ ಉತ್ಸಾಹವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಎಂದಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುವೆನೋ! ನಿನ್ನ ಬಾಹುಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವೆನೋ ಎಂದು

ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಾ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ." ಎಂದೆಲ್ಲ ಬಡಬಡಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದ. ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದ ಅವನು ಕೊಲೆಗಾರ! ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷೆ. ಅನುಭವಿಸಲಿ! ಪ್ರೇಮದ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುವ ಹುಳು!! "ಆಹಾ!.... ಸಾಲವತಿ... ಸೌಂದರ್ಯರಾಣಿ!!.... ಸಾಲವನದ ವಿಹಂಗಿಣಿ!!!... ಎಂದು ಏನೇನೋ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದ. ಆದರೆ... ಆದರೆ... ಅದೆಲ್ಲ ಈಗೆಲ್ಲಿ?'....ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ?... ಮೈಯ್ಯ ಸುಕ್ಕುಗಳು, ಎದೆಯ ನೋವುಗಳು!... ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾರನ್ನೂ ಸೆಳೆಯಲಾರದು. ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ನೀಲಾ... ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು?... ಉಕ್ಕುತ್ತಿರುವ ಯೌವನ.... ಚಿಮ್ಮಿ ಚೆಲ್ಲುವ ಸೌಂದರ್ಯದ ಕಾಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಒಳಗಿನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ.... ಸ್ನೇಹಕ್ಕಾಗಿ ತಹತಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ನೀಲಾ.... ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಬದುಕಿನ ದುರಂತದ ಘೋರತೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯಾದರೂ ನಿನಗೆ ಇದೆಯೇ?

ನೀಲಾ : ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ನೋವಿನ ಆಳದ ಕಲ್ಪನೆ ಇದೆ ಒಡತಿ. ಆದರೆ ಈಗ ಮಾಡುವುದನ್ನಾದರೂ ಏನು? ಮುಂದೆ ಸರಿದ ಬದುಕನ್ನು ಹೇಗೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮರಳಿಸಲಾರೆವು. ಭೂತವನ್ನು ವರ್ತಮಾನ ಮಾಡಲು ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆ? ಭೂತದ ಅಂದರೆ ಗತಕಾಲದ ಬದುಕಿನಿಂದ ವರ್ತಮಾನದ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಾಲವತಿ : ಈ ತತ್ವದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ, ಮಾತಾಡಲು ಮಾತ್ರವೇ ಸರಿ. ನನಗೆ ನನ್ನ ವರ್ತಮಾನವೂ ಬೇಡ; ಭವಿಷ್ಯವೂ ಬೇಡ. ನನಗೆ ಸಾಯಬೇಕೆನಿಸಿದೆ. ಮೈಲಿಗೆಯಾದ ಈ ಮೈಯ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಇಡಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ ಇಂತಹ ಹುಚ್ಚು ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಹೇಡಿಯಂತೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆತಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಪ್ರಪಂಚನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು.

ಸಾಲವತಿ : ಬದಲಾಯಿಸುವುದೇ?... ಹೇಗೆ... ಹೇಗೆ? ಎಂಟು ವರುಷಗಳಿಂದಲೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನನ್ನದೇ ಚರಿತ್ರೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನಂತೆ ನನ್ನ ಸೋದರಿಯರು ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಈ ಅನಿಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಯ ಗ್ರಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಸೌಂದರ್ಯ, ಈ ಪ್ರಾಯಗಳು ಸೋರಿ ಹೋಗಿ, ಅವರ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಹರಿಸದೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಬಲಿಪಶುಗಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದಾಗ ಇವರೆಲ್ಲರ ಪಾಡೇನು? ಮುಪ್ಪು, ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಇವರೇನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕುಷ್ಠರಂತೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೆನಿಸಿ, ಸಮಾಜ... ಸಮಾಜ ಬಹಿಷ್ಕೃತರಾಗುತ್ತಾರೆ!! ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಲೂ ಅನರ್ಹರೆನಿಸಿ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನಂತೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನೇ ಆಯ್ದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳ ಕ್ಷಣಿಕತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಅಪ್ರಬುದ್ಧತೆಗೆ ಇಂತಹ ಭಯಂಕರ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆ? ನಾವೆಲ್ಲ ಬದುಕಿನ ವಸಂತಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬೋಳು ಬೋಳಾಗಿ ಕಡಿದು ಬೀಳಲು ನಿಂತ ಒಣಮರಗಳು!... ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯ ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆ.

ನೀಲಾ : ನಿಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಏನೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ ಸುಖವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಜೀವನ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಗೌರವದಿಂದಲೇ ಬಾಳಬಹುದು.

ಸಾಲವತಿ : ಹೀಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಕೇವಲ ಎರಡು : ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಯಾರ ಹಂಗಿಗೂ ಒಳಗಾಗದ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ... ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಅರ್ಥ ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ.

ನೀಲಾ : ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಭದ್ರವಾಗಿದೆ. ಶತಾಯುಷಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿರುವವರೆಗೆ ಮಹಾರಾಣಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ವೈಭವಗಳಿಂದಲೂ ಜೀವಿಸಬಹುದಾದಷ್ಟು ಸ್ವರ್ಣ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಇದೆ.

ಸಾಲವತಿ : ನೀನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿರುವೆಯಾ? ಯಾಕೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಹಣ ಚಿನ್ನ ಬದುಕಲು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಅದು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಪರಾಧೀನತೆಯ ನರಕವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳೂ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ.

ನೀಲಾ : ನಾನು ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ ಒಡತಿ. ನಿಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೀವು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿರಿ. ಆದರೆ ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ನೀವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯವೊಂದಿದೆ. ಅದು ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು.

ಸಾಲವತಿ : ಹೇಳು ನೀಲಾ. ನನ್ನಂತಹ ಪಾಪಿ ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದ ಕೆಲಸವೇನಾದರೂ ಆಗುವಂತಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಬದುಕಿಗೇ ಒಂದು ಅರ್ಥ ಸಿಕ್ಕಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೂ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ತೃಪ್ತಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ನನ್ನೊಳಗಿನ ಕುದಿ, ಚಡಪಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಅನಿಷ್ಟ ಪರಂಪರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮುಂದುವರಿಯದಂತೆ ನೀವೇ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬೇಕು. ನೀವು ಅನುಭವಿಸಿದ ಮಾನಸಿಕ ಯಾತನೆಯ ದುರದೃಷ್ಟ ಇನ್ನು ವೈಶಾಲಿಯ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಲಭಿಸಲಾರದು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಇದೇ ಪರಿಹಾರವಾಗಬೇಕು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯ, ಪರಂಪರೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನವೇ ನೀವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಬೇಕು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಥೂಕರಿಸಿದ ಛೀಮಾರಿ ಹಾಕಿದ ಜನಗಳ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ದೇವತೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಪೂಜಿಸುವಂತೆ, ಆರಾಧಿಸುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು.

ಸಾಲವತಿ : ನೀಲಾ... ನೀಲಾ... ನೀನೆಷ್ಟು ದೂರ ಯೋಚಿಸಬಲ್ಲೆ. ಅಬ್ಬ! ನೀನು ಸಲಹಾಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೆಕಿತ್ತು.... ನೀಲಾ... ನೀಲಾ... ನಿನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಾಡಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ನೀನು ದೊರೆತದ್ದು ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ! ಮಹಾಭಾಗ್ಯ!!

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ದಾಸಿ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೊಗಳಿ ಬಿಡಬೇಡಿ... ನನ್ನ ತಲೆ ತಿರುಗೀತು!!

ಸಾಲವತಿ : ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡ ನೀಲಾ. ನೀನೆಂದೂ ದಾಸಿಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದಿ. ನೀನು ದಾಸಿಯಲ್ಲ

ನೀಲಾ... ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಗೆಳತಿ. ನನ್ನ ಜೊತೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಿ.

ನೀಲಾ : ನಾನೇನು ಮಾಡಿರುವೆ ಒಡತಿ? ಹೆಚ್ಚಿನದೇನನ್ನೂ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಧರ್ಮ, ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಷ್ಟನ್ನೇ ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ನಿಮ್ಮಂತಹ ಒಡತಿ ದೊರೆತದ್ದೂ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರ ಪುಣ್ಯ.

ಸಾಲವತಿ : ಈಗ ಹೇಳು ನೀಲಾ.... ಮುಂದೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು?

ನೀಲಾ : ಏನಿಲ್ಲ ಒಡತಿ. ಈ ಬಾರಿಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ನೀವು ಹೋಗಬೇಕು?...

ಸಾಲವತಿ : (ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಿಂದ) ಹಾಂ!... ನಾನು ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆ?... ನೀಲಾ ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದೇನು... ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತೂ ಜಾಣೆಯಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದವಳು, ಈಗ ಏನಾಯಿತು ನಿನಗೆ? ಯಾವುದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೋ ಅದನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮಾಡು ಎನ್ನುತ್ತಿರುವೆಯಾ?

ನೀಲಾ : ಒಡತಿ! ಒಡತಿ! ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಳುವುದು, ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಾಳ್ಮೆಯಿಲ್ಲ, ಎಂದು. ಕೆಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದ ನಾನೂ ಅದನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆಯೇ? ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎಂದೆನೇ ಹೊರತಾಗಿ, ನೀವೂ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಎಂದೆನೇ? ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮಗೆ ಆತುರ!

ಸಾಲವತಿ : ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶ? (ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತ)

ನೀಲಾ : ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟೆ. ಈ ಎಂಟು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದವರು ನಿಮ್ಮಷ್ಟು ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿಗಳಲ್ಲ. ಗೆದ್ದ ಸೌಂದರ್ಯರಾಣಿಯರೆಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಾಮದ ಹಸಿವನ್ನು ಅಲ್ಪ ಆದಾಯಕ್ಕೇ ತೀರಿಸಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದೆದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಸೌಂದರ್ಯಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಭಾಗವೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಬರಬೇಕಾದ ವೇಳೆಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಆಕ್ರಮಣಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬಂದು ತಬ್ಬಿರುವ ಮುಪ್ಪು ಅವರನ್ನು ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸಿದೆ.... ಒಡತಿ ಅವರಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯವೇ

ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ... ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ. ರಾಜಾಧಿಕಾರವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಮಗಿರುವ ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಸಾಲವತಿ : ಹೌದು ನೀಲಾ. ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಸರಿ. ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಅವಕಾಶ. ಇಂದೇ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಕುಲಪುತ್ರ ಅಣ್ಣಂದಿರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನನಗೊದಗಿದ ಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಅವರೂ ಬಹಳ ನೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಾವೇ ನನ್ನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಸಾಹಸವೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೊರೆತದ ಮುಂದೆ ದನಿಯೂ ಎತ್ತಲಾಗದ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಕೋಪ. ದ್ವೇಷ. ರೋಷಕ್ಕಿಂತ ಕರುಣೆ ಮರುಕಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿಯತಿವಾದಿಗಳಾದ ಅವರಿಂದ ನಿಯತಿಯನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸುವಂತೆ ಮಾಡೋಣ.

ನೀಲಾ : ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ. ಬೇಗನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಒಡತಿ. ನೀವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ, ನಾನು ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳಿಬರುತ್ತೇನೆ.

(ನೀಲಾ ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ. ಸಾಲವತಿ ಯೋಚನಾಮಗ್ನಳಾಗುತ್ತಾಳೆ)

* * *

ದೃಶ್ಯ – 4

(ಸಂಸ್ಥಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದೆ. ರಾಜಾ, ಉಪರಾಜ, ಸೇನಾಪತಿ ಮತ್ತು ಕುಲಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಉಚಿತಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ವೈಶಾಲಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಸಭೆಯ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯರೂ ನಗರ ವಧುಗಳೂ ಆದ ಎಂಟು ಮಂದಿ ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆಂದು ಬಂದ ಸುಂದರ ಯುವತಿಯರು ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಾಸ, ಸಂಭ್ರಮಗಳು ತುಂಬಿವೆ. ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ರಥದ ಶಬ್ಧ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಜನ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಅತ್ತ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಬರುತ್ತಿದ್ದವರು ಯಾರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದು, 'ಓಹ್ ಸಾಲವತಿ ಸುಂದರಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ)

ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ : ಅರೆ! ಸಾಲವತಿ! ವೈಶಾಲಿಯ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ!

ಮತ್ತೊಂದುದನಿ : ಆಹಾ! ಸುಂದರಿ! ಆ ಅನಿಷ್ಟ ಪಿಶಾಚಿ ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಳು?

ಹೆಣ್ಣಿನ ಧ್ವನಿ : ಮತ್ತೇನು ಅನಿಷ್ಟವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲಿದ್ದಾಳೋ!

ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಧ್ವನಿ : ಸುಮ್ಮನಿರೆ ತಾಯಿ ಅವಳನ್ನೇಕೆ ದೂರುತ್ತೀ. ನಿನಗವಳು ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯ ಏನು?

ಗಂಡು ದನಿ : ತಾಯಂದಿರೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಮ್ಮನಿರಿ. ಆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಈಗ ಸಿಕ್ಕಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಧ್ವನಿ : ಸೌಂದರ್ಯವಂತೆ ಸೌಂದರ್ಯ! ನಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಕೊಂದವಳು!

2ನೇಹೆಣ್ಣಿನ ಧ್ವನಿ : ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದವಳು.

ಗಂಡು ದನಿ : ಏನೇ ಹೇಳಿ. ಇಂದಿಗೂ ಅವಳೇ ವೈಶಾಲಿಯ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ! ವಜ್ಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹೆಮ್ಮೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಧ್ವನಿ : ಅದೇನು ಮೋಡಿ ಹಾಕುತ್ತಾಳೋ. ನಮ್ಮ ಗಂಡಸರು ಬಾಯಿಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ.

(ರಥ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಸಾಲವತಿಯನ್ನು ರಾಜಭಟರು ಅಭಿವಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಭುಗಳು ಗಣಶ್ರೇಷ್ಠರು "ನಮ್ಮ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ ಸಾಲವತಿ, ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಆಸನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು" ಎಂದು 8 ಮಂದಿ ಸುಂದರಿಯರು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆಸನಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಖಾಲಿಯಿದ್ದ ಆಸನದ ಕಡೆಗೆ ರಾಜ ಸೇವಕರು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಗುಜುಗುಜು ಶಬ್ದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಭುಗಳು ಒಮ್ಮೆ ಜನಸ್ತೋಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಎದ್ದು ನಿಲುತ್ತಾರೆ.)

ಪ್ರಭುಗಳು : (ಎದ್ದುನಿಲ್ಲುತ್ತಾ) ದಯವಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ಶಾಂತವಾಗಿರಿ! ಶಾಂತ ವಾಗಿರಿ... (ಸದ್ದಡಗುತ್ತದೆ) ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳೇ. ವೈಶಾಲಿಯ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ವೈಶಾಲಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪ್ರತೀಕ. ಅಮೂಲ್ಯನಿಧಿ, ಈ ಸೌಂದರ್ಯ ರಾಶಿಯ ಮುಂದೆ ಮಗಧದ ಅಂಬಾಪಾಲಿಯೇ ತಲೆತಗ್ಗಿಸದಳೆಂದರೆ ಸಾಲವತಿಯ ಹಿರಿಮೆ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥವಾದೀತು. ಇಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯ ಮಣಿಯನ್ನು ತುಡುಕಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಕೈ ಹಾಕಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಮಗಧಕ್ಕೆ ಪಾಠ ಕಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯಬಿತ್ತು. ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುತ್ತಿವೆ. ಆಕೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಮಗಧದೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ : ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಇವಳಿಂದಲೇ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದರು.

ಪ್ರಭುಗಳು : ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದೆ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ಸೋಲು, ಗೆಲುವು ನೋವು, ಸಾವುಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಒಮ್ಮೆ ಸೋತರೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಗೆಲುವು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಅಭಯ ಕುಮಾರರು, ಕುಲಪುತ್ರರು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಿಂದ ಗೆಲುವಿನ ಪತಾಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ವೈಶಾಲಿಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮೆರೆಸುತ್ತ ಹಿಂತಿರುಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಸೋಲು, ಗೆಲುವುಗಳು ಅನಿಶ್ಚಿತ... ನಮಗೆ ದೊರೆತ ದಿಗ್ವಿಜಯದ ಸಮಾರಂಭವೂ ವಸಂತೋತ್ಸವದೊಂದಿಗೇ ಆಚರಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. 8 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈಕೆ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಆ ಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಈ ಸಲ ಆಕೆ ಆಗಮಿಸಿರುವುದು ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕಳೆಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ.

ದನಿಗಳು : ಅಭಯಕುಮಾರರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ! ವೈಶಾಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಚಿರಾಯುವಾಗಲಿ!!

ಪ್ರಭುಗಳು : ಅಭಯಕುಮಾರ ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ, ಈ ಶುಭ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಸಂತೋತ್ಸವ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ನಮ್ಮ ಪರಮ ವೀರರಾದ ಕುಲಪುತ್ರರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅವರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಅಭಯಕುಮಾರ : ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಂಧುಗಳೇ, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರೇ, ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರೇ, ತಾಯಂದಿರೆ, ಸಮಯಕ್ಕಾಗಿ, ನೆಪಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಾ ವಿನಾಕಾರಣ ಸಮರಕ್ಕೆಳೆಯುವ ಸನ್ನಾಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗಧ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪಾಠ ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಸೇನಾಪತಿ ಮಣಿಧರರು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ್ದು ತೀರಾ ವಿಷಾದನೀಯ. ಅವರ ಸಾವು ನಿಮಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ನಮಗೂ ನೋವಿನ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಒಬ್ಬ ಶೂರ ಸೇನಾನಿಯ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮಗಧಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವೂ ಪಾಠ

ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಸಿಡಿದೆದ್ದು. ಖಡ್ಗ ಹಿರಿದು ಕಣಕ್ಕಿಳಿದೆವು. ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋರಾಡಿ ಅನುಭವವೇ ಇಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಗೆಳೆಯರೂ ಕೂಡ ದೇಶ ಪ್ರೇಮದಿಂದಾಗಿ ದೇಶ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ಇವತ್ತು ನಾವು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಜಯೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗೆಲುವಿನಲ್ಲಿ, ಈ ದಿಗ್ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಇದ್ದದ್ದು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಹಾರೈಕೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳೇ! ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಗೆಲುವು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಗೆಲುವು! ನೀವು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಪ್ರೀತಿಗೆ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಕುಲಪುತ್ರರು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ.... ಎಂದಿನಂತೆ ಇಂದೂ ಈವರ್ಷವೂ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಮಾಧಾನ ಕರವಾದ ಸಹಯೋಗ ಬೇಕಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀವು ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತೀರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ವಿಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಹಾಗೆಂದು ಅದು ತರ್ಕರಹಿತ ಗದ್ದಲ, ಗೊಂದಲ ಆಗಬಾರದು. ನಾವು ಆಡುವ ಮಾತು, ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರದ, ಸಂಘದ ಹಿತಕ್ಕೆ, ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಬಾರದು. ಈ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಯೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಕು.

ದನಿಗಳು : ಅಭಯಕುಮಾರರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ!

ಪ್ರಭುಗಳು : ಈಗ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯ ಆಯ್ಕೆ!... ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಎಂದಿನಂತೆ ಇಂದೂ ನೀವೇ ಈ ವರ್ಷದ ಸುಂದರಿ ಯಾರಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತೀಮಾನಿಸಿ.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ : 'ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ' ಸಾಲವತಿಯೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಿ!

ಪ್ರಭುಗಳು : ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳು ದಯವಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು. ಬಂದು ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಿ... ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಂದರಿ ಸಾಲವತಿ ಈ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ವಿನಂತಿ.

(ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮೌನ. ಯಾವೊಬ್ಬ ಯುವತಿಯೂ ಸಾಲವತಿಯ ಮುಂದೆ ಬರಲು ಸಾಹಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕೋಚ, ಅಧೀರತೆಗಳಿವೆ. ಅವರ ಮೌನ, ಹಿಂಜರಿಕೆ, ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿನ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಸಾಲವತಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆ ವಿಜಯ ಗರ್ವ ಮೂಡಿದರೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಕನಿಕರಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.)

ಸಾಲವತಿ : (ಎದ್ದು ನಿಂತು ಮಂದಹಾಸದಿಂದ) ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸೋದರಿಯರೇ, ತಾಯಂದಿರೇ, ಅಣ್ಣಂದಿರೇ, ಪ್ರಭುಗಳು ಈಗ ತಾನೇ ನನ್ನನ್ನು ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಲು, ಮಾತನಾಡಲು ಆದೇಶಿಸಿದರು. ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿರುವ ಅಭಿಮಾನ, ಗೌರವಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಭುಗಳು ಇವತ್ತಿನ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ನ್ನನ ಸೋದರಿಯರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು.ಆದರೂ ನನ್ನ ಸೋದರಿಯರು ಏಕೋ ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಳ್ಳೆಯದೆ. ನಾನು ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿರುವೆನೆಂಬುದು ನಿಮ್ಮ ಭಾವನೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೆ ನಿಂತಿಲ್ಲ; ಅದರ ಸಮಾರೋಪಕ್ಕೆ, ಅಂದರೆ ಅದರ ಮುಗಿತಾಯಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ...!!

(ಎಂದಾಗ ಜನರಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲ ರಾಜಪ್ರಮುಖರಾದಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ.)

ಪ್ರಭುಗಳು : (ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ) ಸುಂದರಿ. ಸಾಲವತಿ! ಇದೇನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ!

ಸಾಲವತಿ : ಪ್ರಭುಗಳು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಅಪಾರ ಅನುಗ್ರಹ ಇದೆ. ಅಭಿಮಾನ ಇದೆ. ಇದು ನಿಜವಾದರೆ ನನ್ನದೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಲೇಬೇಕೆಂದು ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಭುಗಳು : (ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತ) ಇದೇನು ಹೇಳು ಸುಂದರಿ!

ಸಾಲವತಿ : (ಎತ್ತರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಹಾಗಾದರೆ ಇಂದಿನಿಂದ ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಡೆಯಬಾರದು. ವೇಶ್ಯೆಯರು ಇರಬಾರದು. ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ 'ವೇಶ್ಯೆ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರಬಾರದು.

ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಧ್ವನಿ : (ತಿರಸ್ಕಾರ ವ್ಯಂಗ್ಯಗಳಿಂದ) ಯಾಕೆ ತಾಯಿ, ನೀನೇ ನಿನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿರುವೆಯೇನು? ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಲೇ ನೀನು ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬಳೆ ಮೆರೆಯಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೀಯೇನು. ಬೇರೆಯವರ ಬಾಯಿ ಹೊಡೆದು, ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಡೆದು ಎಲ್ಲರ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನೂ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಕಬಳಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವೆಯೇನು ಮಹಾತಾಯಿ!!

ಸಾಲವತಿ : ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ... ನೋಡಿದಿರಾ ನನ್ನ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು? ಅಂದರೆ ಸೂಳೆಯರಿಂದ, ವೇಶ್ಯೆಯರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಸರು, ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಕೋಪ. ಇಂತಹ ಕೋಪಕ್ಕೆ ನೊಂದವರ ಶಾಪಕ್ಕೆ ನನ್ನಂತಹ ಸೋದರಿಯರು ಗುರಿಯಾಗಬಾರದು. ಕೇವಲ ಸುಂದರಿ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಲೋಭನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಬಂದು ವೈಶ್ಯೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ, ಮತ್ತು ಉಳಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಅವರು ಅನುಭವಿಸುವ ಯಾತನೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ನಿಮಗಿರಲಾರದು. ಅವರೂ ಮನುಷ್ಯರು, ಅವರಿಗೂ ಅವರದೇ ಆದ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿರುತ್ತವೆ.ಎಲ್ಲ ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯರಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗಂಡ, ಮಕ್ಕಳು ಇತ್ಯಾದಿಯಾದ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಗೌರವ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವೇಶ್ಯೆಯಾದವಳಿಗೆ ಸಮಾಜ ಆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ? ಸೌಂದರ್ಯ, ಪ್ರಾಯ ಇರುವವರೆಗೂ ಗಂಡುಗಳು ಅವಳನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು, ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೆ ಮಾಡಿ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲವಾದಾಗ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಅವಳತ್ತ ಹಾಯುತ್ತಾರೆ? ಅವಳ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಆಸರೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ? ಯಾವ

ಗಂಡು ತಾನೇ ತನಗೆ ಸುಖ ಕೊಟ್ಟವಳೆಂದು ಅವಳಿಗಾಗಿ ತುಡಿಯುತ್ತಾನೆ? ನಡೆದು ಹೋದ ದಾರಿಯತ್ತ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ?... ಅವಳ ಉಳಿದ ಬಾಳೆಲ್ಲವೂ ನರಕವಾಗಬೇಕೆ? ಎಲ್ಲರಂತೆ ಬಾಳುವ ಅವಕಾಶದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ವಂಚಿಸಬೇಕೆ? ಇದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ 'ವೇಶ್ಯೆ'ಯ ಕುಲವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ, ಪ್ರೋತ್ರಾಹಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕೆ? ಅನಿಷ್ಟಕಾರಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಗಿರುವ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇಂದಿಗೇ ಮುಗಿಯಲಿ! ವೇಶ್ಯೆಯ ಕುಲ ಅಳಿಯಲಿ, ಇವರು ಅನುಭವಿಸುವ ನೋವು. ವೇದನೆಗಳಿಗೆ ಇಂದೇ ಕಡೆಯಾಗಲಿ. ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಳಕಳಿ. ಅದರ ಹಿಂದಿನ ನನ್ನ ನೋವು, ನನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಭುಗಳು, ಗಣಶ್ರೇಷ್ಠರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿ.

ಕುಲಪುತ್ರರು : ಸಾಧು! ಸಾಧು! ತಂಗಿ ಸಾಲವತಿ ನಿನ್ನ ಈಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಮೆಚ್ಚುತ್ತೇವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆ ನಿನ್ನದು ತಂಗಿ! ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆ!!

ಸಾಲವತಿ : ಪ್ರಭು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ. ಇಂದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಲುಪುವ ತೀರ್ಮಾನವೂ ವೈಶಾಲಿಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನೇ ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ವಿಚಾರ ಗಹನತೆಯನ್ನು ಲೋಕ ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ವಜ್ಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಬೇರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆಲೋಚಿಸಿ ಪ್ರಭು... ನನ್ನ ಮಾತುಗಳು ವಿದ್ರೋಹಕವೆನಿಸಿದರೆ, ಉದ್ಧಟವೆನಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಿ... ಸೆರೆಮನೆಯೋ... ಬಹಿಷ್ಕಾರವೋ, ಯಾವುದಾದರೂ ನಾನು ಶಿರಸಾವಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಗಣಪ್ರಮುಖರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ ಪ್ರಭು.

ಅಭಯಕುಮಾರ : ಪ್ರಭುಗಳೆ ಸುಂದರಿಸಾಲವತಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿದೆ. ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದ ಅಗಾಧತೆಯಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ

ದಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಸೇನಾಪತಿ ಮಣಿಧರರು ಈಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಉತ್ಸಾಹ, ಭಾವಾವೇಶದ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಆರಂಭವಾಯಿತು. 8 ವರುಷಗಳ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನದ ನೋವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಅಂತಹ ನೋವು ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಬರಬಾರದೆಂಬ ಆರ್ತ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲವೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಗೌರವದಿಂದ, ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಬದುಕ ಬೇಕೆಂಬ, ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ತಾನೇ ತನ್ನಗಿಷ್ಟವಿದ್ದಂತೆ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂಬ ತುಡಿತ ಪ್ರತಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ. ಅವರ ಬದುಕಿನ ಆಯ್ಕೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದ್ದು, ಸ್ತ್ರೀ ಜಾತಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾದ್ದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಧರ್ಮ.

ಜನಸ್ತೋಮ : ಹೌದು! ಹೌದು ಸಾಲವತಿಯ–ಅಭಯಕುಮಾರರ ವಿಚಾರಗಳು ಸಾಧುವಾದದ್ದೇ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲೇಬೇಕು.

ಪ್ರಭುಗಳು : ಹೂಂ! ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮಾತಿನ ಧೋರಣೆ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾನೀಕವೂ ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನೇ ನಾವೂ ಮನ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ವೈಶಾಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅಗೌರವದಿದ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವೂ ನಮಗಿಲ್ಲ. ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನಾಹುತ ಆಗಿದೆಯೆಂಬುದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ನಮಗೂ ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸುಂದರಿಯರೆಂದು, ನಗರ ವಧುಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುವ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅವರನ್ನು ಅವರ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಆದೇಶಿಸುವುದೇ ಅಥವಾ ಅವರ ಪುನರ್ವಸತಿಯ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆ?... ಪುನರ್ವಸತಿ ಎಂದಾದರೆ, ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು?

ಆನಂದ : ಪ್ರಭು! ಪುನರ್ವಸತಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದ, ಅವರಿಗೆ ಮಾಸಾಶನ

ವರ್ಷಾಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದಲ್ಲ. ಅದು ಚಿರಂತನ ಪರಿಹಾರವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಗೌರವದಿಂದ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಬಾಳುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಪ್ರಭುಗಳು : ಅಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ?

ಆನಂದ : ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟೇ ಪ್ರಭು. ಇವರುಗಳನ್ನು ಉದಾರವಂತ ಗಂಡಸರು ಯಾರಾದರೂ ಮದುವೆ ಆಗಬೇಕು.

ಪ್ರಭುಗಳು : ಶೀಲವನ್ನು, ಯೌವ್ವನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಈ ಅಸಹಾಯಕ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಯಾವ ಗಂಡಸರು ಮುಂದೆ ಬಂದಾರು...?... ಅಂತಹ ಉದಾರಿ ಪುರಷರು ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ವೈಶಾಲಿಯ ಕೀರ್ತಿ ಕಿರೀಟಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮಣಿ ಸೇರಿದಂತೆಯೇ!!.. ಕುಲಪುತ್ರರೇ ನೀವೇ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸಿ.

ಅಭಿನಂದ : ಪ್ರಭುಗಳೇ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನಾವೂ ಕೂಡಾ ಈ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇದರ ನಿರ್ಮೂಲನದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿದೆ. ಸಂಘವು ಅನುಮತಿ ನೀಡುವುದದರೆ ನಾವು 8 ಮಂದಿ ಗೆಳೆಯರೂ ಶೀಲ ಖಂಡಿತರಾದ ಈ ವೇಶ್ಯಾ ಸುಂದರಿಯುರನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ಅವರಿಗೆ ಅವುಗಳು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ದನಿಗಳು : ಈ ಕುಲಪುತ್ರರಿಗೆ ಎಲ್ಲೋ ಹುಚ್ಚು. ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಈ ಸೂಳೆಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾರಂತೆ!... ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ನೆಟ್ಟಗಿಲ್ಲ... ಮದುವೆ ಆಗೋ ಹುಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಇವರಿಗೇನು ಕಡಿಮೆ? ರಾಜಪುತ್ರಿಯರೇ ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜಸೇವಕ : ಸದ್ದು! ಸದ್ದು!... ಯಾರೂ ಮಾತಾಡಬಾರದು. ಪ್ರಭುಗಳು, ಗಣ ಪ್ರಮುಖರು ಆಲೋಚಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳಲಿದ್ದಾರೆ. ತಾವೆಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಸುಮ್ಮನಿರಿ.

ಸಾಲವತಿ : (ಸಂತೊಷದಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು) ಅಣ್ಣಂದಿರೇ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಜೀವನ ಪಲಾಯನವಾದಿಗಳೆಂದು ನಂಬಿದ ನಾನು ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ಈ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಮೂಕಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಸುಖದ ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂದೂ ಅರಳಲಿಲ್ಲ. ತೀವ್ರವಾದ ಅಪರಾಧ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದು ನನ್ನೆದೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನೂ ಚುಚ್ಚಿ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ರಾತ್ರಿಯೂ ನರಕದ ಅನುಭವವನ್ನೇ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ನೋವು, ಯಾತನೆಗಳು ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡ. ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಿರುವ ಹೊಸ ಬದುಕು ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಅದ್ಭುತ ಅಲೌಕಿಕ ಸುಖದ ಅನುಭವವಾಗಿ ದಕ್ಕಲಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನೆಷ್ಟು ಹೊಗಳಿದರೂ ಸಾಲದು.

ಆನಂದ : ತಂಗಿ, ನಿನ್ನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾವೇ ಕಾರಣ. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮುಗ್ಧವಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದ ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂತಹ ಯಾತನೆಯ ಬದುಕಿಗೆ ದೂಡಿದೆಯೆಂಬುದು ನೆನಪಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಸಾವಿರಾರು ಚೇಳುಗಳು ಕುಟುಕಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಿನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಬದಲಿಸಲೂ ಆಗದ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣವೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ವಾಹ್! ತಂಗಿ, ವೈಶಾಲಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಡಬೇಕು. ಎಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು! ಎಂತಹ ಕ್ರಾಂತಿ!! ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿದೆ ತಂಗಿ!!... ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾವು ಅದೃಷ್ಟ ಶಾಲಿಗಳು!

ಅಭಿನಂದ : ಪ್ರಭು ಗಣಪ್ರಮುಖರು, ಸಂಘದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಏನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದೇ?

ಪ್ರಭುಗಳು : ಕುಲಪುತ್ರರೇ ನಿಮ್ಮ ಉದಾರತೆ, ವಿಶಾಲ ಮನಸ್ಸು ನಮ್ಮನ್ನು ಮೂಕರನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ಸಂಘದ ಸಮಸ್ತ ಹಿರಿಯರೂ ಅಭಿನಂದನೆ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನುಮತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಲಪುತ್ರರು : ಧನ್ಯರಾದೆವು ಪ್ರಭು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದ ಸರ್ವರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರಜಾಬಂಧುಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಸಂಘದ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ. ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಮುಖರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ, ದೈವ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಇವರೆಂಟು ಮಂದಿಯನ್ನೂ ನಾವು ಎಂಟೂ ಜನರೂ ಬಾಳಗೆಳತಿಯರಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಅಭಯಕುಮಾರ : ಗೆಳೆಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಉದಾತ್ತ ನಿಲುವಿಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ನಿಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗೇನೋ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯಿತು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದಿದೆ. ನನಗೆ ಮದುವೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಬಾಲಕನಿಗೆ ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.... ಎಂಟು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅನಾಥವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕ ಈ ಮಗುವಿನ ತಾಯಿ ಯಾರೆಂದು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಎಂತಹ ಕಟುಕ, ಕ್ರೂರ ಮನಸ್ಸಾಗಿರಬೇಕು ಆ ತಾಯಿಯದು. ಸಾಲವೃಕ್ಷಗಳ ಹಸಿರು ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಅರಿಯದೆ ಮುಗ್ಧವಾಗಿ ಕೈಕಾಲು ಆಡಿಸುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದ ಈ ಕೂಸನ್ನು ಕಸದಂತೆ ಎಸೆದು ಹೋಗುವ ಅಸಹಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯಾದರೂ ಆ ತಾಯಿಗೆ ಏನಿತ್ತು. ತಂದೆ ಯಾರೆಂದು ತಾಯಿ ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದ ಮಗು ನನ್ನನ್ನೇ ತಂದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ಬೆಳೆದು ಈಗ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಎಂಥವರಿಗಾದರೂ ಪ್ರೀತಿ ತುಂಬಿ ಬಂದೀತು...! ದುರ್ಬಲ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮರೆತು, ಈ ಬಾಲಕನ ತಾಯಿ ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮನವಿ.

(ಒಂದೆರಡು ಕ್ಷಣಗಳ ಕಾಲ ನಿಸ್ತಬ್ಧತೆ ಕವಿಯುತ್ತದೆ. ನಂತರ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಸಾಲವತಿ ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದು ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ಬರಸೆಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.)

ಸಾಲವತಿ : ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಪ್ರಭುಗಳೇ, ಗಣ ಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ಪ್ರಜೆಗಳೇ ನನ್ನ ಈ ಮಹಾಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಎಂಟು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನನ್ನಿಂದಾದ ಆಕಸ್ಮಿಕದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಮಗುವನ್ನು ನಾನೇ ಸಾಲವನಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ತೊರೆದು ಬರುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದೆ. ವೈದ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ನಡೆದ ವ್ಯವಹಾರ. ಇಷ್ಟೂ ಕಾಲ ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಯ, ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ನಾನು ಮಗುವಿನ ತಾಯಿ ಎಂದರೆ ಯಾವ ಪುರುಷನೂ ಬರಲಾರನೆಂದು ಈ ಅಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದೆ... ಆದರೆ ಪ್ರಭು, ಅದು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ದೂರವಾಯಿತೇ ಹೊರತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ಮಗುವಿನ ನೆನಪನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನನ್ನ ಮಾತೃ ಹೃದಯ ತಲ್ಲಣಿಸಿತು. ನನಗೆ ಯಾವುದೂ ಬೇಡವಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಾನೂ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೇಗೋ ಈ ಎಂಟು ವರುಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದೆ... ಅದಕ್ಕೇ ಈ ದಿನ ನಾನಿಷ್ಟು ನೊಂದು ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಾಗಲೆಂದು ದನಿ ಎತ್ತಿದ್ದು! ಪ್ರಭು ಈ ಬಾಲಕ ನನ್ನವನು.... ನನ್ನ ಮಗು! ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗು!

ಬಾಲಕ : (ಅಭಯಕುಮಾರನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ) ಅಪ್ಪಾಜಿ.... ಯಾರು ಈ ಹೆಂಗಸು... ನನಗೆ ನೀನು ಬೇಕು ಅಪ್ಪಾಜಿ.... ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಾಲವತಿ : ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?... ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಈ ಮಗುವಿಗಾಗಿಯಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ.... ಒಮ್ಮೆ ನನಗಾಗಿ ಬಯಸಿದಿರಿ. ನಾನು ಅಹಂಕಾರದ ತುತ್ತ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ನೀವು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತೀರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆಗ ಕಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ನನಗಾಗಿ ನೀವು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತೀರೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಸುಳ್ಳಾಯಿತು. ನನ್ನ ಕಡೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂನ್ಯಾಸ... ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ....

ನನಗೆ ಅವಮಾನವೆನಿಸಿ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ... ಆದರೆ.....ಆದರೆ ವಿಧಿ ಏನೇನೋ ಹಂಚಿಕೆ ಹೂಡಿತು. ನನ್ನ ಮಗು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೇ ಸೇರಿತು... ನನ್ನ ಋಣ ಹೇಗೆ ತೀರೀತು? ನನಗೊಂದು.... ಒಂದೇ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ.... ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತೇನೆ; ಆರಾಧಿಸುತ್ತೇನೆ. (ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ)

ಅಭಯಕುಮಾರ : (ಸಾಲವತಿಯನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ) ಏಳು ಸುಂದರಿ ನನ್ನ ಭಾಗ ಸ್ವಾಮಿನಿಯಾಗಬೇಕೆಂದೇ ವಿಧಿನಿಯಮವಿದ್ದಂತಿದೆ. (ಬಾಲಕನ ಕಡೆ ಕೈಚಾಚಿ) ಬಾ ಉದಯ. ನೀನು ತಾಯಿ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆಯಲ್ಲ ಇವರೇ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ.

ಉದಯ : (ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಅಪ್ಪಾಜಿ! (ಎಂದು ಹೋಗಿ ಅಭಯ ಕುಮಾರನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಬಳಸುವನು. ಅಭಯ ಬಾಲಕನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವನು)

('ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ! ವೈಶಾಲಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಜಯಘೋಷಗಳು ಕೇಳಿಸಬೇಕು.)

* * *

ನಗರವಧು ಸಾಲವತಿ

ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳೂ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿವೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಆತ್ಮಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸರಕಾಗುವುದು ಇಲ್ಲವೇ ಹರಜಾಗುವುದು ಸ್ತ್ರೀ ಸಮುದಾಯದ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರ ದುರಂತವೆನಿಸುವುದು. ಸ್ತ್ರೀ ಪರ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅನುಭವವೇ! ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವಳು ಸಾಲವತಿ. ಮುಂದೆ ಆಕೆ ರಾಜರ ಸಾಮಂತರ ಸೂಳೆಯಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ನರಕಯಾತನೆಯ ಮೂಲಕ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಎಂತಹ ಅನಿಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡುತ್ತದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ವಾನುಭವದ ಮೂಲಕ ಅರಿತು, ಅಂತಹ ಅನಿಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ತನ್ನಿಂದಲೇ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಾಹಸಗಾಥೆಯೇ ಈ ನಾಟಕದ ವಸ್ತು.

(ಲೇಖಕರ ಮಾತಿನಿಂದ)

ನಾಗಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ

ನಾಗಮಂಗಲ